

HYVINVOINTIYRITTÄJYYS KOULUTUSHANKE

1.10.2005-31.3.2008

Loppuraportti

Keski-Pohjanmaan ammattikorkeakoulu
CENTRIA Tutkimus ja kehitys, Ylivieska
Projektivastaava Reeta Limingoja
28.4.2008

SISÄLLYSLUETTELO

TIIVISTELMÄ	1
1. HANKKEEN KUVAUS.....	2
1.1. HANKKEEN TAUSTA JA TARVE.....	2
1.2. HANKKEEN KOHDERYHMÄ	5
1.3. HANKKEEN HENKILÖSTÖ JA ORGANISAATIO	5
1.4. HANKKEEN OHJAUSRYHMÄ.....	5
2. HANKKEEN RAHOITUS JA KUSTANNUKSET.....	7
3. HANKKEEN TAVOITTEET, TOIMINTA JA TULOKSET.....	9
3.1. HYVINVOINTIYRITTÄJYYS KOULUTUS.....	9
3.1.1. <i>Hyvinvointiyrittäjyyden erikoistumisopintojen opetussuunnitelma.....</i>	<i>9</i>
3.1.2. <i>Koulutuksen toteutus.....</i>	<i>11</i>
3.2. UUDET HYVINVOINTIALAN YRITYKSET.....	12
3.3. HANKKEEN MÄÄRÄLLISET TAVOITTEET JA NIIDEN TOTEUTUMINEN.....	13
4. SEURANTA JA ARVIOINTI.....	15
4.1. KOULUTUKSEN ARVIOINTI.....	15
4.2. OPINTOJAKSOJEN OPISKELIJAPALAUTTEET.....	15
4.3. KOULUTUKSEN VAHVUUKSIA	17
4.4. HYVINVOINTIYRITTÄJYYDEN TULEVAISUUDEN HAASTEET – KOULUTTAJAN NÄKÖKULMA.....	17
5. JULKISUUS, TIEDOTTAMINEN JA YHTEISTYÖ	19
5.1. HANKKEESTA TIEDOTTAMINEN JA KOULUTUKSEN MARKKINOINTI	19
5.2. YHTEISTYÖ	21
6. ONGELMAT TOTEUTUKSESSA	23
7. OHJAUSRYHMÄN ARVIO HANKKEEN TOIMINNASTA JA TULOXSISTA.....	25
8. JATKOTOIMENPITEET JA TOTEUTUSVASTUU	27
LÄHTEET.....	29
LIITTEET	30

TIIVISTELMÄ

Hyvinvointiyrittäjyys koulutushankkeen järjestämään hyvinvointiyrittäjyys koulutukseen osallistui 2,5 vuoden aikana 28 sosiaali- ja terveystalan ammattilaista. Koulutus järjestettiin 30 op laajuisina hyvinvointiyrittäjyyden erikoistumisopinoina, hankkeen aikana kolmelle ryhmälle. Opiskelijat olivat pääasiassa Ylivieskan seutukunnasta.

Hyvinvointiyrittäjyys koulutushankkeen tavoitteena oli synnyttää uusia hyvinvointialan yrityksiä vastaamaan kasvaviin tarpeisiin. Hankkeen tavoitteena oli edistää hyvinvointiyrittäjyys koulutuksen kautta naisten työllistymistä ja jäämistä alueelle sekä turvata alueen hyvinvointiyritysten työpaikkojen säilymistä ja laadukkaiden palveluiden saantia. Hankkeen aikana perutettiin neljä uutta yritystä ja opiskelijoita on yhteydessä Ylivieskan RFM-POLIS yrityshautomoon. Perustetut yritykset ovat asiantuntijayrityksiä, jotka tarjoavat yrityksestä riippuen mm. ope- tus- ja kurssitoimintaa, psykoterapia- ja työnohjauspalveluita.

Kokemukset koulutuksesta olivat hyviä ja koulutuksen käyneet olivat tyytyväisiä koulutukseen. Koulutuksen valttina oli mm. yrittäjyyskoulutuksen räätälöinti so- siaali- ja terveystalan ammattilaisille sekä yhteistyö Ylivieskan RFM-POLIS yritys- hautomon kanssa. Merkittäväksi tekijäksi nousi ryhmäytyminen ja toisten yrittä- jiksi aikovien tuki. Koulutuksen edetessä opiskelijat kokosivat omaa verkostoa ja olivat myös mentoreita toisilleen. Lisäksi koulutuksen aikana mahdollistui vuoro- puhelu julkisella sektorilla työskentelevien ja yrittäjiksi aikovien välillä esim. uu- sien palvelutarpeiden hahmottamiseksi.

Hankkeen kokemusten myötä tulevaisuuden haasteina on koulutuksen laajenta- minen suuremmalle alueelle sekä koulutuksen rakenteen muokkaaminen entistä joustavammaksi. Koulutuksen on pystyttävä vastaamaan työelämän tuomiin haas- teisiin ja uusien koulutustarpeiden huomioiminen koulutussisällöissä on tärkeää. Jatkossa tullaan yhä enemmän panostamaan verkoston luomiseen, ryhmäytymi- seen, tiedon ja kokemusten vaihtoon, vertaistukeen ja yrittäjämentorointiin.

Hyvinvointiyrittäjyys koulutushanke (S01917) toteutettiin 1.10.2005–31.3.2008 Yli- vieskan ja Raahen seutukuntien alueilla. Hanketta hallinnoi Keski-Pohjanmaan ammattikorkeakoulu, CENTRIA Tutkimus ja kehitys, Ylivieska sekä rahoittavat ESR, Pohjois-Pohjanmaan TE-keskus ja Ylivieskan seutukunta.

1. HANKKEEN KUVAUS

Hyvinvointiyrittäjyys koulutushanke toteutettiin 1.10.2005–31.3.2008 välisenä aikana Ylivieskan ja Raahen seutukuntien alueilla. Pääpaino hankkeessa oli Ylivieskan seutukunnassa. Hankkeen toteutuksesta ja hallinnoinnista vastasi Keski-Pohjanmaan ammattikorkea-koulu, CENTRIA tutkimus ja kehitys, Ylivieska. Hanke toteutettiin Pohjois-Pohjanmaan TE-keskuksen myöntämällä ESR-rahoituksella (Euroopan sosiaalirahasto) tavoiteohjelmasta 3, toimintalinja 2 ja toimenpidekokonaisuus 1. Lisäksi hanketta rahoitti Ylivieskan seutukunta. Hankkeessa järjestettiin hyvinvointiyrittäjyys koulutus (Hyvinvointiyrittäjyyden erikoistumisopinnot 30 op) 28 henkilölle.

1.1. Hankkeen tausta ja tarve

Hyvinvointiyrittäjyys koulutushankkeen taustalla on yhteiskunnan muutossuunnat, jotka vaikuttavat voimakkaasti myös hyvinvointialan palvelurakenteisiin. Ikääntyvän väestön määrän kasvu, eliniän nousu sekä iän myötä kasvava hoivan tarve lisäävät hoiva- ja sosiaalipalvelujen kysyntää voimakkaasti (Sosiaali- ja terveyspolitiikan strategiat 2010). Arvioiden mukaan vanhusten määrä tulee kaksinkertaistumaan seuraavan 30 vuoden aikana (Tilastokeskus). Palvelutarpeiden lisääntymiseen vaikuttaa lisäksi se, että osa sosiaali- ja terveysalan asiakkaista haluaa laadukkaita palveluita, joista he ovat myös valmiita maksamaan (Sosiaali- ja terveyspolitiikan strategiat 2010). Edelleen kasvavat palvelutarpeet tuovat julkiselle sektorille kovia kustannuspaineita, eivätkä kuntien oma palvelujen tarjonta tule yksin riittämään. Kunnilla tulee olemaan vaikeuksia myös ammattitaitoisen työvoiman saatavuudessa, kun suuret ikäluokat jäävät eläkkeelle. Arviolta noin kolmannes kuntien työntekijöistä siirtyy eläkkeelle vuoteen 2010 mennessä (Halmeenmäki, 2005). Kehitys johtaa hyvinvointiyrittäjyyden lisääntymiseen tulevaisuudessa. Yksityisten sosiaalipalveluiden markkinat ovat kehittymässä ja kasvavat nopeasti. Yrityksen perustamisvaiheessa koulutuksen, ohjauksen ja neuvonnan merkitys korostuu. Tähän koulutustarpeeseen on vastattu Hyvinvointiyrittäjyys koulutushankkeen järjestämällä hyvinvointiyrittäjyys koulutuksella.

Hyvinvointiyrittäjyyskoulutuksen alueellisen tarpeen perustana on naisten ja nuorten poikkeuksellisen alhainen osuus yrittäjistä Pohjois-Pohjanmaalla (Pohjois-Pohjanmaan maakuntaohjelma 2007–2010). Tarve yrittäjyydelle nousi esille myös Hyvinvointiyrittäjyyden koulutustarpeen ennakointi ja koulutussuunnittelu pro-

jektin¹ selvityksessä, jossa kartoitettiin hyvinvointiyrittäjyyden tarvetta Ylivieskan seutukunnassa. Näkökulmana oli alueen kuntien sosiaalitoimien ja päättäjien käsitykset sosiaalipalveluiden ulkoistamisen tarpeista lähitulevaisuudessa. Keväällä 2005 tehdyn selvityksen mukaan alueelle kaivataan yksityisiä palveluntuottajia sosiaalipalveluihin, niin yrityksiä kuin järjestöjäkin. Sosiaalipalveluiden kasvaviin tarpeisiin kunnat tulevat vastaamaan lisääntyvällä kilpailuttamisella, yrittäjyydellä ja hyvinvointitekniologialla. Tulevaisuudessa myös palvelusetelien käyttö tulee lisääntymään. Tulevaisuudessa uudet palvelutarpeet muodostuvat erityisesti kotipalveluihin, erilaisiin tukipalveluihin sekä asumispalveluihin. Osa kunnista kaipaava yksityisiä palveluntuottajia lasten ja perheiden palveluihin, mm. lasten ja nuorten laitoshoitoon, ensi- ja turvakoteihin, kasvatus- ja perheneuvoloihin ja lapsiperheiden kotipalveluihin. Ikääntyneiden palveluihin tarvitaan yksityisiä palveluntuottajia kotipalveluihin sekä kotipalveluiden tukipalveluihin, kuten ateriointi-, kuljetus- ja siivouspalveluihin. Huoli sosiaalialan palveluiden saatavuudesta ja riittävydestä tulevaisuudessa ilmeni myös CENTRIAn vuonna 2003 tekemässä laajassa kansalaisten hyvinvointia ja hyvinvointipalveluja koskevan tutkimuksessa (Suihkonen, 2003).

Hyvinvointiyrittäjyys koulutushankkeen taustalla on Keski-Pohjanmaan ammattikorkeakoulun yrittäjyysstrategia sekä ammattikorkeakoulun Ylivieskan yksikön sosiaalialan hyvinvointiyrittäjyyttä edistävä toimintamalli. Yrittäjyysstrategian visiona on, että Keski-Pohjanmaan ammattikorkeakoulu on 2010 valtakunnallisesti tunnettu ja tunnustettu yrittäjyysammattikorkeakoulu. Yrittäjyysstrategiassa yrittäjyyden laaja-alainen edistäminen on olennainen osa koulutus-, tutkimus-, kehitys- ja palvelutoiminnan tarjontaa ammattikorkeakoulussa. Strategisissa tavoitteissa tuodaan esiin, että ammattikorkeakoulu on yrittäjämäisesti toimiva organisaatio, joka kykenee riskinottoon ja oppii kokemuksistaan. Ammattikorkeakoulun henkilöstö on sisäistänyt yrittäjämäiset toimintatavat ja opiskelijat ovat kasvaneet sisäiseen yrittäjyyteen. (Keski-Pohjanmaan ammattikorkeakoulun yrittäjyysstrategia 2004.)

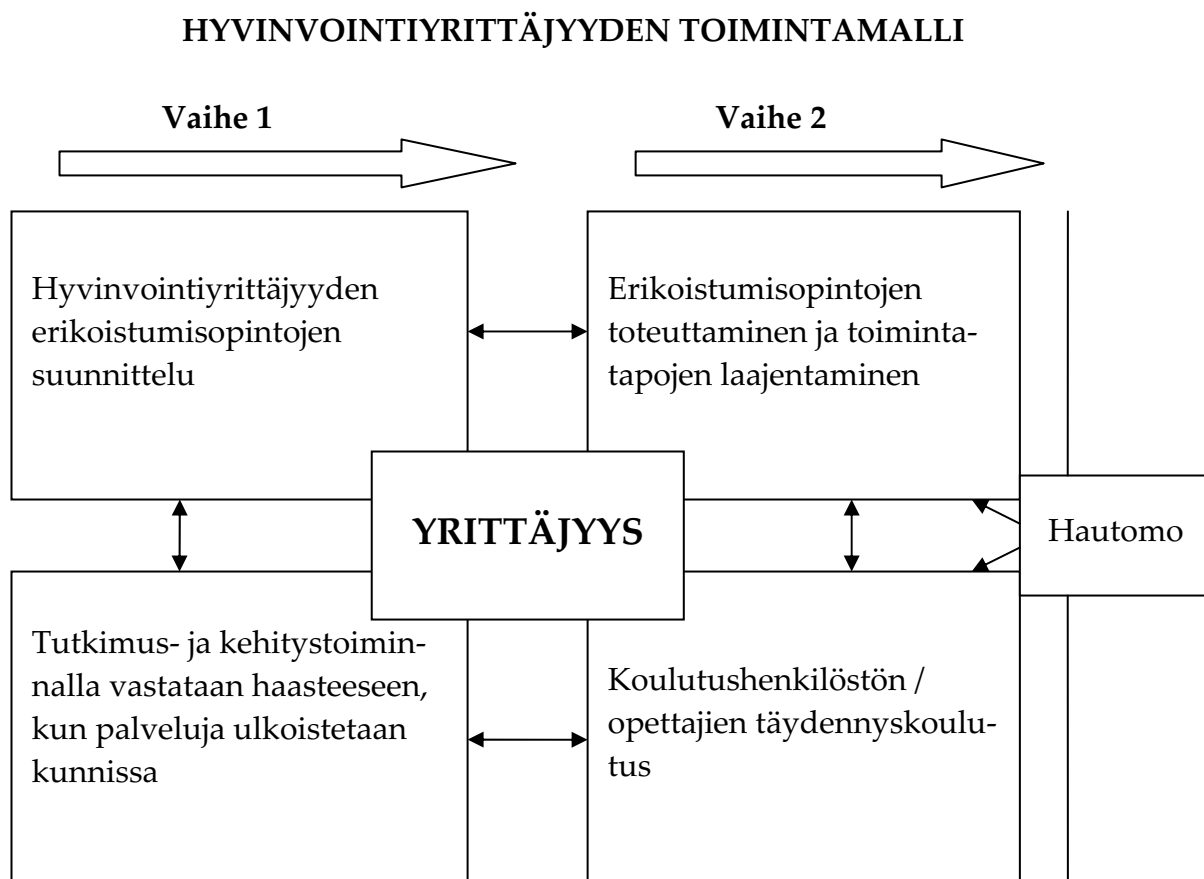
Sosiaalialan hyvinvointiyrittäjyyttä edistävän toimintamallin (Taulukko 1) lähtökohtana on ollut tutkimus- ja kehittämistoiminta. Hyvinvointiyrittäjyyden toimintamallin toteutus on tapahtunut sosiaalialalla vaiheittain. Ensimmäisessä vaiheessa kartoitettiin palvelujen ulkoistamiseen liittyvät tarpeet kunnissa ja tutkimustulokset huomioiden suunniteltiin hyvinvointiyrittäjyyden erikoistumisopinnot (Hyvinvointiyrittäjyyden koulutustarpeen ennakointi ja koulutus suunnittelu projekti). Toinen vaihe koostui erikoistumisopinnot toteutuksesta (Hyvinvointiyrittäjyys koulutushanke). Hyvinvointiyrittäjyyden toimintamalli on antanut hyvän viitekehysten toteuttaa yrittäjyyttä edistävää toimintaa tavoitteiden mukaisesti. Tavoit-

---

¹ Hyvinvointiyrittäjyyden koulutustarpeen ennakointi ja koulutus suunnittelu –projekti (S70620). Hallinnoija: Keski-Pohjanmaan ammattikorkeakoulu, CENTRIA Tutkimus ja kehitys, Ylivieska. Rahoittajat: ESR, Pohjois-Pohjanmaan liitto ja Keski-Pohjanmaan ammattikorkeakoulu. Kesto 1.3.–31.10.2005. <http://ylivieska.centria.fi>

teisiin on jo osittain päästy, mutta uudet haasteet ja hankerahoitushakemukset ovat toteutuessaan mahdollistamassa perimmäisten tavoitteiden saavuttamisen (ks. luku 8).

Taulukko 1. Hyvinvointiyrittäjyyden toimintamalli Keski-Pohjanmaan ammattikorkeakoulun Ylivieskan yksikön sosiaalialalla (Nurmenniemi, 2004).

Hyvinvointiyrittäjyys koulutushankkeessa toteutettujen Hyvinvointiyrittäjyyden erikoistumisopintojen suunnittelu tehtiin Hyvinvointiyrittäjyyden koulutustarpeen ennakointi ja koulutussuunnittelu projektissa. Erikoistumisopintojen opetussuunnitelman suunnittelussa otettiin huomioon alueen tarpeet sekä aikaisemmat tutkimustulokset ja koulutustarvekyselyt. Oulun Eteläisen alueen koulutustarpeet tulevat ilmi mm. yrityshautomo selvityksessä, jonka mukaan hyvinvointiyrittäjät kokevat, että heillä ei ole tarpeeksi tietoa eikä heillä ole tiedossa mistä saada apua yritykseen liittyvissä ongelmissa. Eniten koulutusta ja neuvontaa kaivataan tarjosten tekemisessä, hankintaosaamisen lisäämisessä sekä laatujärjestelmien laatimisessa. (Haapakoski, 2004.)

Hyvinvointiyrittäjyys koulutushankkeen lähtökohtana oli vastata alueen tarpeisiin ja saada uusia yrittäjiä alueelle. Yrittäjyyskoulutusten tarjonta on maassamme laa-

jaa, mutta hyvinvointialan henkilöille räätälöityjä koulutuksia ei juurikaan ole tarjolla. Hyvinvointialan yrittäjyyskoulutuksen tarve on ilmeinen. Hyvinvointialan ammattilaisilla ei ole useinkaan tarvittavaa liiketoimintaosaamista; talousosaamista, tietoa tuotteistamisesta ja kilpailuttamisesta. Hyvinvointialalla täytyy ottaa huomioon niin sosiaali- ja terveysalaa koskeva lainsäädäntö ja yrittäjää koskevat lupa-asiat kuin keskeisenä palveluiden laatu.

1.2. Hankkeen kohderyhmä

Hankkeen ensisijaisena kohderyhmänä olivat hyvinvointiyrittäjiksi aikovat ja hyvinvointiyrittäjinä toimivat henkilöt, joilla oli jo aikaisemmin hankittu ammatillinen koulutus sosiaali- tai terveysalalta ja joilla oli tarvetta yrittäjyyteen liittyvän osaamisen täydentämiseen. Hankkeen kohderyhmänä olivat myös ne julkisella sektorilla toimivat hyvinvointialan asiantuntijat, joilla oli liiketoimintaosaamiseen liittyviä kehittämistarpeita. Välillisenä hyödynsaajana ovat hyvinvointisektori sekä alueella asuva väestö, erityisesti ikääntyneet ja lapsiperheet.

1.3. Hankkeen henkilöstö ja organisaatio

Hankkeen hallinnoijana toimi Keski-Pohjanmaan ammattikorkeakoulu, CENTRIA Tutkimus ja kehitys, Ylivieska. Projektin vastuuhenkilönä oli CENTRIAn tutkimus- ja kehitysjohtaja Antti Lauhikari ja taloushallinnon vastuuhenkilönä talouspäällikkö Tuovi Komulainen. Hankkeen projektivastaavana (50 % työajasta) toimi Reeta Limingoja, joka vastasi hankkeen toteuttamisesta projektisuunnitelman mukaisesti sekä tiedottamisesta, seurannasta, arvioinnista ja raportoinnista.

1.4. Hankkeen ohjausryhmä

Hankkeen ohjausryhmään kuuluivat seuraavat henkilöt:

Antti Lauhikari, tutkimus ja kehitysjohtaja, CENTRIA tutkimus ja kehitys, Ylivieska

Leena Kivijakola, koulutuspäällikkö, CENTRIA tutkimus ja kehitys, Ylivieska

Leena Raudaskoski, sosiaalialan yliopettaja, Keski-Pohjanmaan ammattikorkeakoulu, Ylivieskan yksikkö

Helinä Nurmenniemi, sosiaalialan lehtori, Keski-Pohjanmaan ammattikorkeakoulu, Ylivieskan yksikkö

Terttuirmeli Haapakoski, sosiaalijohtaja, Ylivieskan kaupunki → 1.1.2008 alkaen palvelujohtaja, Peruspalvelukuntayhtymä Kallio

Anne Mäki-Leppilampi, perusturvajohtaja, Kalajoen kaupunki

Martti Matikainen, yrittäjä, Ylivieska

Risto Similä, toimistonjohtaja, Ylivieskan seutukunnan työvoimatoimisto

Saija Luonuansuu, Pohjois-Pohjanmaan TE-keskus, ESR-ohjelmapäällikkö
(25.1.2008 asti)

Ohjausryhmän puheenjohtajana toimi Risto Similä, varapuheenjohtajana Martti Matikainen ja sihteerinä Reeta Limingoja. Ohjausryhmän pöytäkirjojen tarkastajana toimi puheenjohtaja.

Ohjausryhmä kokoontui Hyvinvointiyrittäjyys koulutushankkeen aikana 11 kertaa. Ohjausryhmän kokoukset olivat 8.11.2005, 26.1.2006, 26.4.2006, 22.8.2006, 30.10.2006, 25.1.2007, 25.4.2007, 23.8.2007, 7.11.2007 ja 28.1.2008 sekä hankkeen päättyttyä 28.4.2008.

2. HANKKEEN RAHOITUS JA KUSTANNUKSET

Hanketta rahoittivat Euroopan sosiaalirahasto (ESR), Pohjois-Pohjanmaan TE-keskus ja Ylivieskan seutukunta. Yksityinen rahoitusosuus koostui opiskelijoiden osallistumismaksuista.

Taulukko 1. Hankkeen rahoitussuunnitelma.

RAHOITUS	Kokonaisrahoitussuunnitelma
ESR + valtio	121 320
Kuntien rahoitus	6 740
Yksityinen rahoitus	6 740
RAHOITUS YHTEENSÄ	134 800

Hankkeen kuntarahoitusosuus on 6 740 €. Kuntarahoitusosuutta haettiin Ylivieskan ja Raahen seutukunnilta marraskuussa 2005. Ylivieskan seutukunnalta tuli 13.6.2006 hankkeen hallinnoijalle selvityspyyntö, miten hanke tukee seutukunnan strategian mukaisesti Oulaisissa sijaitsevaa hyvinvointialan osaamisympäristöä Wellness Parkia. Wellness Parkilta sekä Ylivieskan seutukunnan SOTE -tiimiltä saatiin hanketta puoltavat lausunnot. Ylivieskan seutukunta myönsi kuntarahoitusosuuden 6 139 €, kuitenkin enintään hankepäättökseen mukainen suhteellinen osuus toteutuneista kustannuksista. Ylivieskan seutukunnalta haettiin maksatukseen 1.10.2005–31.12.2006 väliselle ajalle 2 753 € ja 1.–31.12.2007 väliselle ajalle 2 566,37 € yhteensä 5 319,37 €. Maksatukset on hyväksytty. Loput kuntarahoituksesta haetaan maksatukseen hankkeen päätyttyä samaan aikaan päärahoittajalle lähtevän viimeisen maksatuksen kanssa.

Hankkeen yksityinen rahoitusosuus on 6 740 € ja se koostuu opiskelijoiden osallistumismaksuista. Yksityistä rahoitusosuutta on kertynyt hankkeen aikana 8 135,50 €. Yksityinen rahoitusosuus on ylittynyt, koska koulutuksen aloittaneita on ollut alkuperäistä projektisuunnitelmaa suurempi määrä (alkuperäinen tavoite 22 henkilöä → tarkennettu tavoite 28 henkilöä) ja koulutuksen hinta on haluttu pitää samana (307 €) koko hankkeen ajan.

Alkuperäisessä projektisuunnitelmassa hankkeen kesto oli 1.10.2005–30.6.2007. Hankkeelle haettiin jatkoaikaa sekä lisärahoitusta ja kustannuslajien muutosta 12.3.2007. Jatkoaika- ja lisärahoitushakemuksen taustalla oli tarve kouluttaa kolmas ryhmä hyvinvointiyrittäjyyteen. Samassa yhteydessä tarkennettiin myös hankkeen tavoitteita. Rahoittajan päätös saatiin 19.3.2007. Hankkeelle myönnettiin jatkoaikaa 31.12.2007 asti sekä lisärahoitusta 12 000 € (alkuperäinen projektin kustannusarvio 122 800 € → uusi kustannusarvio 134 800 €).

Hankkeelle haettiin lisää jatkoaikaa sekä kustannuslajien muutosta 8.10.2007. Rahoittajan päätös saatiin 17.10.2007 ja hankkeelle myönnettiin jatkoaikaa 31.3.2008 asti. Jatkoajan perusteena oli se, että hankkeella oli syksyllä 2007 runsaasti myönnettyä rahoitusta käyttämättä. Toinen taustalla oleva tekijä oli se, että koulutuksia oli tällöin järjestetty Ylivieskassa kahdessa ryhmässä ja aloittaneita oli 22. Tavoitteena oli aloittaa kolmas ryhmä Raahessa keväällä 2007, jolloin koulutus ei kuitenkaan käynnistynyt vähäisen hakijamäärän takia. Kolmannen ryhmän käynnistäminen Ylivieskassa syksyllä 2007 sekä myönnetty jatkoaika mahdollistivat hankkeen tavoitteiden saavuttamisen ja kustannusten paremman toteutumisen.

Hankkeen kustannusarvio ja toteutuneet kustannukset on esitelty Taulukossa 2. Hankkeen kustannukset eivät toteutuneet täysin kustannusarvion mukaisesti.

Taulukko 2. Hankkeen kustannusarvio ja toteutuneet kustannukset.

KUSTANNUKSET	Kustannusarvio	Toteutuma
1. aineet ja tarvikkeet, toimistokulut	4 500	3 818,76
2. henkilöstökulut	42 000	41 171,25
3. matkakulut	1 300	1 215,19
4. vuokrat	7 700	7 606,81
5. palvelujen ostot	73 000	70 588,24
6. tiedotus ja markkinointi	6 200	6 195,96
10. muut kulut	100	88,62
KULUT YHTEENSÄ	134 800	130 684,83

3. HANKKEEN TAVOITTEET, TOIMINTA JA TULOKSET

Hyvinvointiyrittäjyys koulutushankkeen tavoitteena oli lisätä tietoa hyvinvointiyrittäjyydestä ja sen tuomista mahdollisuuksista kouluttamalla 28 sosiaali- ja terveysalan ammattilaista hyvinvointiyrittäjyyteen. Tavoitteena oli synnyttää uusia hyvinvointialan yrityksiä vastaamaan kasvaviin tarpeisiin. Hankkeen tavoitteena oli edistää hyvinvointiyrittäjyys koulutuksen kautta naisten työllistymistä ja jäämistä alueelle sekä turvata alueen hyvinvointiyritysten työpaikkojen säilymistä ja laadukkaiden palveluiden saantia. Tässä luvussa kuvataan toimenpiteitä, joilla on pyritty saavuttamaan hankkeelle asetetut tavoitteet sekä kuvataan hankkeen tuloksia.

3.1. Hyvinvointiyrittäjyys koulutus

Hyvinvointiyrittäjyyden erikoistumisopintojen tavoitteena on antaa lisätietoa alan yritystoiminnasta, hyvinvointipalveluiden tuottamisesta, johtamisesta ja kehittämisestä. Koulutuksen tavoitteena on tukea aloittavaa yrittäjää yrityksen perustamisessa sekä edistää toimivien yritysten kehittymistä. Koulutus on tarkoitettu hyvinvointiyrittäjiksi aikoville sekä jo hyvinvointiyrittäjinä toimiville henkilöille, joilla on jo aikaisemmin hankittu ammatillinen koulutus sosiaali- tai terveysalalta, kuten sosionomeille, lähihoitajille, sairaanhoitajille jne. Koulutus soveltuu myös sisäisen yrittäjyyden kehittämiseen esim. kuntien työntekijöille. Koulutus on osa yrittäjyyspolkua, joka voi johtaa yrittäjiksi aikovilla oman liikeidean kehittämiseen esihautomossa sekä hautomoon ja oman yrityksen perustamiseen.

3.1.1. Hyvinvointiyrittäjyyden erikoistumisopintojen opetussuunnitelma

Hyvinvointiyrittäjyyden erikoistumisopintojen opetussuunnitelma rakennettiin Hyvinvointiyrittäjyyden koulutustarpeen ennakointi ja koulutussuunnittelu projektissa (ks. luku 1.1.).

Hyvinvointiyrittäjyyden erikoistumisopinnot (30 op)

Yrittäjäksi ja yrittäjänä kehittyminen 3 op

Orientoituminen opintoihin 0,5 op

Opiskelija orientoituu erikoistumisopintoihin sekä oman oppimisensa tiedostamiseen, suunnitteluun ja arviointiin. Opiskelija laatii oman opintosuunnitelman ja

käyttää sitä jatkuvan ammatillisen kehittymisen välineenä. Opiskelija ymmärtää itseohjautuvuuden merkityksen omassa oppimisessaan.

Yrittäjäksi kehittyminen 1,5 op

Jaksossa käsitellään sisäinen ja ulkoinen yrittäjäyys. Pohditaan yrittäjäyttä yksilö-
ulottuvuudella: yrittäjäominaisuudet ja yrittäjätyypit sekä keskitytään yrittäjän
oman itsetuntemuksen ja hyvinvoinnin lisäämiseen.

Hyvinvointiyrittäjyyden nykytila ja tulevaisuuden haasteet 1 op

Perehdytään hyvinvointiyrittäjyyden kehitykseen ja merkitykseen Suomessa.
Luodaan katsaus hyvinvointiyrittäjyyden nykytilaan sekä tulevaisuuden näky-
miin palveluntuottajan näkökulmasta.

Hyvinvointialan yritystoiminta ja hyvinvointipalveluiden tuottaminen 15 op

Yrityksen perustaminen 2 op

Opiskelija perehtyy tarvelähtöisesti yrityksen perustamiseen ja yritystoiminnan
perusedellytyksiin. Jaksossa käsitellään mm. lupa-asiat ja lainsäädäntö sosiaali- ja
terveysalan näkökulmasta.

Yrityksen markkinointi 5 op

Opiskelija saa valmiuksia oman yrityksensä markkinointiin, sen suunnitteluun ja
toteutukseen. Käsiteltäviä aihealueita ovat markkinointiajattelu, markkinoiden
kartoittaminen, markkinointimateriaali sekä myynti- ja asiakastyö. Jaksossa käsi-
tellään myös palveluiden laatua.

Yrityksen talous 7 op

Jaksossa perehdytään yrityksen taloudenhallintaan. Käsiteltäviä aihealueita ovat
mm. tuotteistaminen ja hinnoittelu, kilpailuttaminen, rahoitus, hinta-, kate- ja kus-
tannuslaskenta, kirjanpito, tilinpäätös ja tilintarkastus, verotus ja arvonnävero
sekä vakuutukset.

Sähköinen viestintä 1 op

Opiskelija saa valmiuksia sähköisten palvelujen hyödyntämiseen yritystoiminnas-
sa. Jaksossa tehdään tutuksi sosiaali- ja terveysalan ohjelmia ja asiakastietojärjes-
telmiä ja käsitellään mm. tietosuoja ja tietoturva sosiaali- ja terveydenhuollossa.

Hyvinvointipalveluiden johtaminen ja kehittäminen 4 op

Yrityksen johtaminen ja kehittäminen 3 op

Opiskelija perehtyy yrityksen johtamiseen ja johtajuuteen sekä henkilöstöhallintaan. Opiskelija tiedostaa verkostoitumisen, viestinnän ja neuvottelutaitojen merkityksen yritystoiminnassa. Opiskelija paneutuu työprosessin uudistamiseen ja kehittämiseen.

Projektiosaaminen 1 op

Opiskelija perehtyy projektityöhön sekä tutustuu erilaisiin kehittämishankkeisiin ja oppii tunnistamaan erilaisia hyvinvointiyrittäjyyden kehittämiskohteita. Opiskelija saa näkemyksen projektin kulusta: suunnittelusta, toteutuksesta ja arvioinnista.

Yrityksen liiketoimintasuunnitelma 8 op /

Nykyisen liiketoiminnan analysointi ja kehittäminen 8 op

Yrityksen liiketoimintasuunnitelma

Opiskelija rakentaa yrityksen liiketoimintasuunnitelman sekä selvittää oman yritysideoita toteutus- ja kehittämismahdollisuuksia.

Nykyisen liiketoiminnan analysointi ja kehittäminen

Opiskelija tunnistaa kehittämiskohteita omassa työyksikössä tai yrityksessään. Tavoitteena on oman työyksikön tai yrityksen tuottavuuden ylläpitäminen ja parantaminen. Opiskelija soveltaa projektiosaamista oman yrityksen kehittämiseen liittyvään tehtävään ja toteuttaa sen. Prosessi koostuu suunnittelusta, toteuttamisesta ja arvioinnista sekä tehtävän toteuttamisen kuvauksesta.

3.1.2. Koulutuksen toteutus

Hyvinvointiyrittäjyys koulutushankkeen järjestämä Hyvinvointiyrittäjyyden erikoistumisopinnot järjestettiin 30 op laajuisina koulutuksina hankkeen aikana kolmelle ryhmälle. 30 op laajuinen koulutuspaketin kesto oli 8-10 kuukautta. Koulutusten esitteet löytyvät liitteistä 1, 2 ja 3. Koulutukset järjestettiin Ylivieskassa Keski-Pohjanmaan ammattikorkeakoululla. Koulutusten aikana toteutettiin keskimäärin 14 koulutusviikonloppua; perjantai-iltaisina ja lauantaisin noin kaksi kertaa kuukaudessa. Kouluttajina toimivat Keski-Pohjanmaan ammattikorkeakoulun Ylivieskan yksikön lehtoreiden ja kouluttajien lisäksi alan asiantuntijoita (liite 4).

Hyvinvointiyrittäjyys koulutukseen opiskelijat lähtivät erilaisin toivein ja tarpein: osa koulutukseen osallistuneista lähti hakemaan kipinää oman yritysideoita kehit-

tämiseen, toisilla selkeänä päämääränä oli heti alusta asti yrityksen perustaminen. Koulutuksessa oli mukana myös kuntien työntekijöitä, jotka olivat kehittämässä sisäistä yrittäjyyttä. Suurimmalla osalla koulutukseen osallistuneista oli taustalla vuosien työkokemus hyvinvointialalta ja vahva substanssiosaaminen. Keskeisenä koulutuksessa oli oman liiketoimintasuunnitelman kehittäminen ja kaikki muut opinnot rakennettiin tukemaan liiketoimintasuunnitelman työstämistä. Kuntien työntekijät rakensivat kehittämistehtäviä, jotka palvelevat omaa työyhteisöä. Kontaktipäivien lisäksi osa opinnoista oli suoritettavana etäopiskeluna, jota varten opiskelijoilla oli etätehtäviä, jotka arvioitiin. Koulutuksen aikana opiskelijoilla oli mahdollisuus saada henkilökohtaista ohjausta liiketoimintasuunnitelman tai kehittämistehtävän tekemisessä. Koulutuksen lähtökohtana oli luottamuksellisuus. Useat opiskelijat eivät halunneet kenenkään tietävän heidän osallistumisestaan koulutukseen, eivätkä kertoneet koulutukseen osallistumisesta myöskään työpäikällään. Koulutuksissa keskeiseksi muodostui ryhmäytyminen ja vertaistuki.

3.2. Uudet hyvinvointialan yritykset

Hyvinvointiyrittäjyys koulutushankkeen keskeisenä tavoitteena oli, että alueelle syntyy uusia hyvinvointialan yrityksiä. Yritysten perustamisen kautta tavoitteena oli edistää naisten työllistymistä ja jäämistä alueelle. Hyvinvointialalla jo toimivien yritysten kehittämisen kautta hankkeen tavoitteena oli alueen hyvinvointiyri-
tysten työpaikkojen säilyminen ja laadukkaiden palveluiden saannin turvaaminen.

Hankkeen aikana perustettiin neljä yritystä, joista osasta lisätietoja osoitteessa <http://ylivieska.centria.fi/hyvinvointiyrittajyys>

- Sielunhoito ja terapia MATKAKUMPPANI: mm. sielunhoitopalvelut, yksilö- ja ryhmäterapia, koulutus ja konsultointipalvelut
- Ylivieskan Trauma- ja Kriisiterapia: mm. psykoterapia ja työnohjaus
- Soulline www.soulline.fi: mm. hyvän olon hoidot, opetus- ja kurssitoiminta
- PM-Mentor: mm. työnohjaus

Kolmella opiskelijalla oli toiminimi jo ennen hyvinvointiyrittäjyys koulutukseen osallistumista. Heistä kaksi kehitti omaa yritystoimintaansa ja yksi perusti hankkeen aikana uuden yrityksen. Perustettujen yritysten lisäksi osa opiskelijoista oli yhteydessä Ylivieskan RFM-POLIS yrityshautomoon. Lisäksi yksi koulutuksen käyneistä perusti hankkeen päättymisen jälkeen vaatealan yrityksen. Koulutuksen jälkeen tehdyn kartoituksen mukaan usealla koulutuksen käyneellä yrittäjyys on vielä haaveena. Polku kohti yrittäjyyttä voi olla mutkainen ja prosessi voi viedä useita vuosia. Osa odottaa oikeaa hetkeä ja markkinoiden kehittymistä, osalla es-

teenä on ollut rohkeuden puute tai toimitilojen saatavuus. Polku voi viedä myös takaisin yrittäjyydestä julkiselle sektorille, kuten kävi yhdelle opiskelijalle.

3.3. Hankkeen määrälliset tavoitteet ja niiden toteutuminen

Hyvinvointiyrittäjyys koulutushankkeen määrälliset tavoitteet ja niiden toteutuminen on esitetty taulukossa 4. Tavoite hyvinvointiyrittäjyys koulutuksen aloittavista oli 28 henkilöä ja koulutukseen hakeutui hankkeen aikana 28 sosiaali- tai terveysalan ammattilaista. Heistä kolme keskeytti opintonsa koulutuksena aikana, joista yksi keskeytti opintonsa heti koulutuksen alkuvaiheessa työllistymisen johdosta. Toiminimellä toimivia yrittäjiä koulutuksessa oli kolme. Opiskelijat olivat pääosin Ylivieskasta (15 opiskelijaa), mutta myös Oulaisista (4 opiskelijaa), Kalajoelta (2 opiskelijaa), Nivalasta, Alavieskasta, Raahesta ja Haukiputaalta. Opiskelijat olivat iältään 25–60-vuotiaita, tosin pääosin 40–55-vuotiaita. Koulutukseen osallistuneilla suurimmalla osalla oli taustalla vuosien työkokemus ja vahva substanssiosaaminen. Pohjakoulutuksina oli muun muassa YTM (5 opiskelijaa), sosionomi (5 opiskelijaa), lähihoitaja (3 opiskelijaa), psykiatrian sairaanhoitaja (3 opiskelijaa), fysioterapeutti (2 opiskelijaa), KM (2 opiskelijaa) sekä toimintaterapeutti ja kehitysvammaistenohjaaja.

Taulukko 4. Hankesuunnitelman mukaiset määrälliset tavoitteet ja niiden toteutuminen.

	Projektisuunnitelman mukaiset tavoitteet	Toteutuma
Kuinka monta yritystä projekti saa aikaan?	yrittäjiä 3	yrittäjiä 4, uusia työpaikkoja 4
Projektin aloittavien henkilöiden määrä	aloittavia 28	aloittaneita 28
Projektissa järjestettävän koulutuksen ja muun toiminnan henkilötyöpäivien määrä	Koulutus, opiskelijatpv <ul style="list-style-type: none"> • lähiopetusta 630 • etäopiskelua 1 540 Ohjaus, konsultointi <ul style="list-style-type: none"> • henkilötyöpäiv 70 Yhteensä 2 240	Koulutus, opiskelijatpv <ul style="list-style-type: none"> • lähiopetusta 467 • etäopiskelua 1 728 Ohjaus, konsultointi <ul style="list-style-type: none"> • henkilötyöpäiv 20 Yhteensä 2 215

Ensimmäisessä ryhmässä aloitti 12 opiskelijaa (17.2.–31.10.2006) ja 18.11.2006 ryhmästä valmistui kuusi opiskelijaa. Toisessa ryhmässä aloitti 10 opiskelijaa (13.10.2006–13.4.2007) ja 15.3.2007 ryhmästä valmistui seitsemän opiskelijaa. Kolmannen ryhmän kuusi opiskelijaa aloittivat koulutuksen 19.10.2007. Ryhmän opinnot ovat vielä kesken ja he valmistuvat 24.5.2008. Hankkeessa katsotaan loppuun suorittaneiksi 25, joista on työssä avoimilla työmarkkinoilla 19 ja yrittäjinä

kuusi. Hankkeen aikana on syntynyt neljä uutta työpaikkaa perustettuihin yrityksiin (ks. tarkemmin luku 3.2.).

Hyvinvointiyrittäjyyden erikoistumisopinnoista valmistui hankkeen aikana 13 opiskelijaa. Valmistuneiksi katsotaan koko 30 op laajuiset opinnot kokonaisuudessaan suorittaneet. Osa opiskelijoista kävi ainoastaan kontaktitunneilla, mutta ei tehnyt opintojaksoon liittyviä etätehtäviä, eikä näin ollen saanut opintojaksosta suoritusta. Kahdella opiskelijalla tämä oli päämääränä jo opintojen alkaessa, mutta osalla opintojaksojen etätehtävät jäivät suorittamatta henkilökohtaisista syistä, mm. kiireinen aikataulu, sairastelut, työsuhteiden muutokset jne. Opintopisteitä näillä opiskelijoilla kertyi seuraavasti: kaksi, 5,5, 6,5, 11, 13,5 ja 17 opintopistettä. Osa opiskelijoista keskittyi opintojen aikana ainoastaan liiketoimintasuunnitelman tai kehittämistehtävän työstämiseen ja jätti muut opinnot suorittamatta.

Hankkeen aikana tavoitteena oli 2 240 henkilötyöpäivää, jotka toteutuivat lähes kokonaan. Opiskelijoiden osallistumista kontaktipäiville seurattiin läsnäololistojen avulla. Etätyön osuuden laskentaperusteissa käytettiin ammattikorkeakoulun vaikiintunutta laskentakaavaa, jossa 1 op on 26,67 tuntia opiskelijatyötä. Lähiopetuksen ja etäopiskelun suhde poikkesi projektisuunnitelman mukaisesta, koska kaikki opiskelijat eivät päässeet aina osallistumaan kontaktitunneille. Suurin poikkeama on ohjauksen henkilötyöpäivissä, joissa ei käytetty tavoitteeksi asetettua henkilötyöpäivämäärää. Opiskelijoilla oli mahdollisuus koulutuksen aikana saada henkilökohtaista ohjausta liiketoimintasuunnitelman tai kehittämistehtävän työstämiseen. Tätä mahdollisuutta käytettiin odotettua vähemmän.

4. SEURANTA JA ARVIOINTI

Hyvinvointiyrittäjyys koulutushankkeen etenemistä seurattiin ja arvioitiin jatkuvasti koko hankkeen ajan. Projektivastaava keräsi tietoa hankkeen etenemisestä sekä palautetta koulutuksesta, joista raportoitiin ohjausryhmää ja rahoittajaa. Hankkeen seurannassa ja arvioinnissa keskeisellä sijalla oli koulutuksen jatkuva kehittäminen. Luvussa käydään läpi opiskelijapalautteet sekä kokemuksia koulutuksesta sekä hyvät käytänteet.

4.1. Koulutuksen arviointi

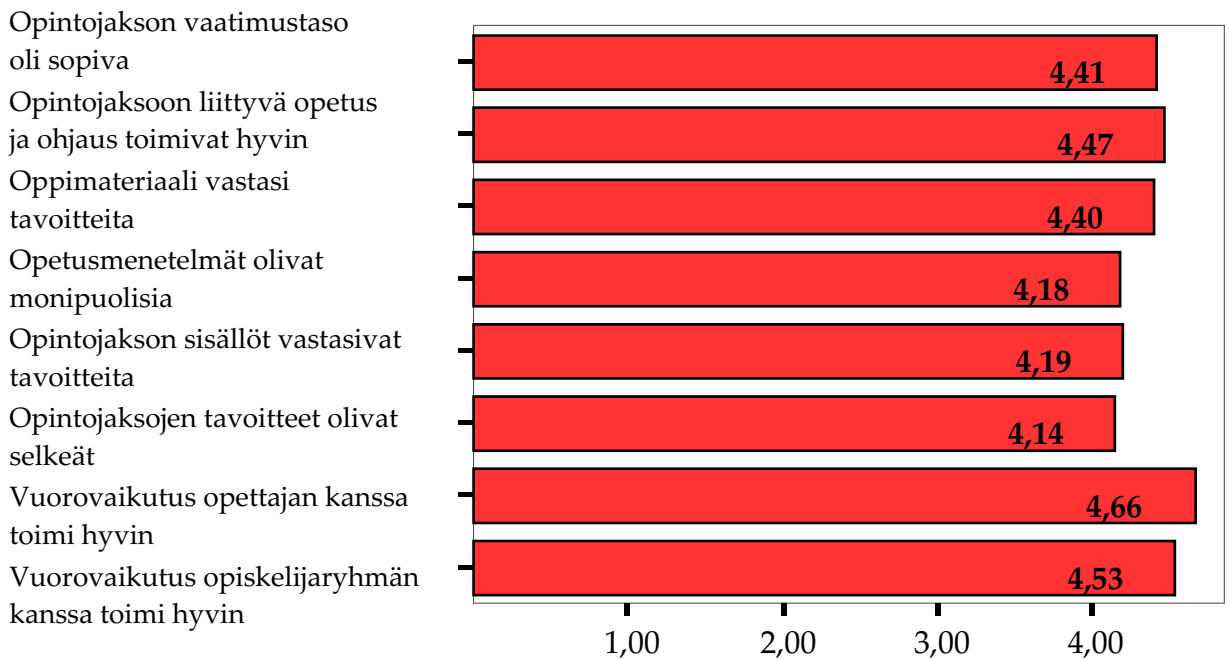
Ennen koulutuksen alkua kartoitettiin opiskelijoiden odotuksia, toiveita ja tarpeita koulutuksen suhteen. Alkukartoituksesta tehtiin yhteenveto, joka lähetettiin kouluttajille hyödynnettäväksi koulutuksen suunnittelussa. Koulutus pyrittiin rakentamaan niin, että se vastaisi suoraan ryhmän koulutustarpeisiin.

Hyvinvointiyrittäjyys koulutuksen opiskelijoilta kerättiin jokaisen opintokokonaisuuden jälkeen kirjallinen palaute sekä pidettiin palautekeskusteluja. Koulutuksen arviointikeskusteluja käytiin hankkeen aikana jatkuvasti myös kouluttajien ja projektivastaavan kesken. Lisäksi pidettiin yhteinen palautetilaisuus heti koulutuksen päätyttyä sekä noin puoli vuotta koulutuksen päättymisen jälkeen. Näissä ryhmäkohtaisissa tilaisuuksissa kartoitettiin opiskelijoiden uusia koulutustarpeita sekä markkinoitiin alkavia erikoistumisopintoja. Palautteet olivat keskeisessä osassa koulutuksen laadun arvioinnissa, laadun kehittämisessä sekä koulutuksen vaikuttavuuden arvioinnissa. Palautteiden yhteenvedot lähetettiin kouluttajille sekä käytiin läpi hankkeen ohjausryhmässä.

4.2. Opintojaksojen opiskelijapalautteet

Opiskelijoiden opintojaksopalautteita saatiin kaiken kaikkiaan 59 kappaletta (pyydettyjä 130). Saatu palaute oli hyvää ja yhteenveto palautteista on kuvattuna taulukossa 5. Palautteen mukaan opintojaksojen vaatimustasot koettiin sopiviksi, sisällöt vastasivat hyvin tavoitteita ja tavoitteet olivat selkeät. Käytetyt opetusmenetelmät koettiin monipuolisiksi ja oppimateriaali hyödylliseksi. Koulutuksissa muodostui keskeiseksi ryhmäytyminen ja vertaistuki, joka näkyy myös saadussa palautteessa. Vuorovaikutus niin ryhmän sisällä kuin opettajankin kanssa koettiin toimivaksi.

Taulukko 5. Yhteenveto Hyvinvointiyrittäjyyden erikoistumisopinnot käyneiden opiskelijoiden opintojaksopalautteista keskiarvolla kuvattuna. (1= täysin eri mieltä – 5= täysin samaa mieltä, n=59, vaihteluväli 2-5.)

Opiskelijoiden palautteissa nousi esille opintojaksojen hyvinä puolina opetusmenetelmien monipuolisuus ja käytännön esimerkit, selkeät, monipuoliset ja hyvin valmistellut luennot, hyvät ja monipuoliset materiaalit sekä etätehtävät. Myös opettajien kokemus ja asiantuntemus sekä opettajien kyky motivoida ja innostaa saivat kiitosta.

"Kouluttajalla hyvä alan kokemus käytännöstä, mikä näkyi opetuksessa positiivisesti."

"Opettaja oli pätevä, hallitsi yrityskuvioit."

Eniten positiivista palautetta saivat kontaktituntien keskustelut ja vallinnut avoin ilmapiiri.

"Kiireetön ilmapiiri ja välitön tunnelma."

"Vuorovaikutus ryhmässä oli hyvä."

"Monipuolinen keskustelu ja näkökulmien esilletuominen."

Opintojaksojen kokonaisuuden kehittämiseen opiskelijoilta ei juuri tullut palautetta. Esille nousi, että opintojaksojen aloitukset tulisi olla selkeämmät. Lisäksi etätehtäviä pidettiin liian laajoina sekä kontaktitunteja ja konsultointiapua kaivattiin lisää. Uusina koulutustarpeina esille nousi mm. henkilöstöhallinto ja rekrytointi.

4.3. Koulutuksen vahvuuksia

Yhtenä koulutuksen vahvuutena oli yrittäjyyskoulutuksen räätälöinti sosiaali- ja terveysalan ammattilaisille. Koulutuksen sisällöissä otettiin huomioon mm. sosiaali- ja terveysalan lainsäädäntö sekä tuotteistaminen, kilpailuttaminen ja laatu hyvinvointialan näkökulmasta. Koulutuksen toisena vahvuutena oli sen edullisuus verrattuna muihin yrittäjyyskoulutuksiin. Koulutus antoi osalle opiskelijoista myös mahdollisuuden starttirahan hakemiselle.

Hyvinvointiyrittäjyyden erikoistumisopintojen kouluttajat olivat omien alojensa asiantuntijoita ja palaute koulutuksesta oli hyvää (ks. kappale 4.2.). Koulutuksen valttina oli yhteistyö Ylivieskan RFM-POLIS yrityshautomon kanssa, osan valmistuneista opiskelijoista siirtyessä yrityshautomoon. Osa valmistuneista opiskelijoista on toiminut mentorina uudessa ryhmässä aloittaneille opiskelijoille. Muutenkin opiskelijaryhmien ryhmäytyminen on ollut merkityksellisessä asemassa, keskeisenä oli tiedon ja kokemusten vaihto. Spontaanisti rakentui myös verkostoitumista ryhmäläisten kesken. Hyvän ryhmäytymisen ja verkostoitumisen taustalla on se, että ryhmät olivat tarpeeksi pieniä, jolloin vuorovaikutus muodostui kiinteäksi. Ryhmäläisten lähtökohdat olivat erilaiset, suurimmalla osalla koulutukseen osallistuneista oli taustalla vuosien työkokemus hyvinvointialalta ja vahva substanssiosaaminen. Vasta valmistuneille pitempään työelämässä olevien kokemuksista oli suurta hyötyä. Koulutuksessa mukana olleet kuntien työntekijät puolestaan mahdollistivat vuoropuhelun yrittäjien ja kuntien työntekijöiden kesken.

Opiskelijoiden kanssa käytyjen keskustelujen perusteella kontaktipäivät olivat opintojen parasta antia. Kontaktipäivien sopivasta määrästä oltiin tosin eri mieltä: osa koki määrän riittämättömäksi, osa ei pystynyt osallistumaan kaikkiin päiviin ja he kokivat muutenkin koulutuksen rankaksi työn ohella käytynä.

Hankkeen aikana korostui verkostoitumisen merkitys opiskelijoiden kesken, mutta myös hankkeen ja kouluttajien näkökulmasta. Toimiminen hyvinvointialan opettajien verkostossa mahdollisti hyvien käytäntöjen esille tuomisen ja toiminnan kehittämisen. Verkostossa on viety hyvinvointialan yrittäjyyttä yhdessä eteenpäin. Hankkeen aikana vahvistui myös se, kuinka tärkeässä asemassa on yhteistyö yrittäjäjärjestöjen kanssa.

4.4. Hyvinvointiyrittäjyyden tulevaisuuden haasteet – kouluttajan näkökulma

Hyvinvointiyrittäjyyden erikoistumisopintojen kouluttaja Helinä Nurmenniemi kuvaa hyvinvointiyrittäjyyden tulevaisuuden haasteita seuraavasti:

”Hyvinvointipalvelujen kasvavat tarpeet, palvelujen ulkoistaminen ja kilpailuttaminen asettavat haasteita hyvinvointiyrittäjyydelle ja siihen liittyvälle koulutukselle. Ikääntyvän väestön määrän kasvu, eliniän nousu sekä iän myötä kasvava hoivan tarve lisäävät lähitulevaisuudessa hoiva- ja sosiaalipalvelujen kysyntää voimakkaasti. Julkiset palvelut eivät yksistään riitä kattamaan kasvavaa kysyntää. Osa sosiaali- ja terveysalan asiakkaista haluaa laadukkaita palveluita, joista he ovat tarvittaessa valmiita maksamaan. Yhteiskuntarakenteiden muutos ja monet lainsäädännölliset uudistukset lisäävät osaltaan sosiaali- ja terveyspalvelujen kysyntää. Hyvinvointiyrittäjyyden haasteita kuvastaa myös se, että Tekes nostaa uudessa strategialinjauksessa hyvinvoinnin teknologian edelle.

Kehityssennusteissa tulevaisuuteen vaikuttavina megatrendeinä pidetään globalisoitumista, kulttuurisia muutoksia ja niihin liittyviä syrjäytymisuhkia sekä väestön ikääntymistä. Ennaltaehkäisevä toiminta ja ikäihmisten psykososiaalisen toimintakyvyn vahvistaminen asettaa uusia haasteita palvelujen tuottajille. Ikäihmisten määrän kasvu ei merkitse ainoastaan palvelutarpeen ja kustannusten lisäämistä, vaan ikäihmiset ovat merkittävä voimavara omissa lähiyhteisöissä samoin hyvinvointipalvelujen kuluttajina ja ostajina. Lisäksi merkittävänä muutostekijänä voidaan pitää kansainvälistymistä, jonka heijastusvaikutukset näkyvät maahanmuuttajien kasvavana tuen ja ohjauksen tarpeena. Samoin perheiden ja yksilöiden hyvinvointi asettaa haasteita. Palvelurakenteet moninaistuvat ja laitoshoidosta siirrytään avopalveluihin. Tämä edellyttää verkostomaista hoito- ja palveluketjujen luomista. Tulevaisuudessa kuntien lisäksi palveluja tuottavat yksityiset yritykset, järjestöt ja osuuskunnat. Yhteiskunnallisesta vastuusta on tulossa tärkeä näkökohta myös pienille yrityksille.

Tämä asettaa vaatimuksia myös koulutukselle. Niinpä koulutuksen ja elinkeinotoimen yhteistyötä tulee tiivistää kunnissa. Oppilaitoksissa tulee kehittää yrittäjyyteen kannustavia opetusmenetelmiä, esim. projektityöskentelyä. Yhteistyö koulutuksen ja työelämän sekä opettajien, oppilaiden ja opiskelijoiden, yrittäjien ja muiden asiantuntijoiden välillä on tärkeää. Myös asiantuntijavaihtoa ja tutkimustulosten hyödyntämistä tulee tehostaa.

*Keski-Pohjanmaan ammattikorkeakoulun Ylivieskan yksikössä ovat hyvinvointiyrittäjyyden erikoistumisopinnoihin osallistuneet opiskelijat osoittaneet, että koulutetuilla ja koke-
musta omaavilla sosiaali- ja terveysalan ammattilaisilla on valmiuksia ja valinnan mahdollisuuksia toimia myös yrittäjinä. Nämä sosiaali- ja terveysalan asiantuntijat ovat työssään huomanneet, että perinteisten sosiaali- ja terveyspalveluiden rinnalle tarvitaan uudenlaisia asiakkaiden tarpeisiin vastaavia hyvinvointipalveluja. Osalla opiskelijoista oli jo oma yritys palkkatyön ohella. Tämä vahvistaa näkemystä työelämän muutossuunnasta, jossa yhä enemmän yrittäjyys ja palkkatyö limittyvät rinnakkain ja vuorotellen yksilön työuralla. Yrittäjyys on yksi keino hyödyntää omaa osaamista. Hyvinvointiyrittäjyyden erikoistumisopinnoissa kouluttajat ovat olleet sosiaali-, tekniikan-, liiketalouden ja matkailualan koulutusohjelmista. Uskomme, että uudet innovaatiot syntyvät rajapinnoissa eri koulutusohjelmien välillä erilaisia näkemyksiä yhdistellen. Alueemme hyvinvointiyrittäjyyden edistämiseksi tarvitsemme myös kansainvälistä yhteistyötä.”*

5. JULKISUUS, TIEDOTTAMINEN JA YHTEISTYÖ

Luvussa kuvataan Hyvinvointiyrittäjyys koulutushankkeen tiedottamista koko hankkeen aikana sekä Hyvinvointiyrittäjyyden erikoistumisopintojen markkinointia. Luvun lopuksi käydään läpi hankkeen yhteistyöstä.

5.1. Hankkeesta tiedottaminen ja koulutuksen markkinointi

Hyvinvointiyrittäjyys koulutushankkeesta sekä sen järjestämistä Hyvinvointiyrittäjyyden erikoistumisopinnoista tiedotettiin hankkeen aikana monin eri tavoin. Hyvinvointiyrittäjyys koulutushankkeen alkaessa erikoistumisopinnoista informoitiin Hyvinvointiyrittäjyyden koulutustarpeen ennakointi ja koulutus suunnittelu projektin päättymisen yhteydessä pidetyssä tiedotustilaisuudessa 31.10.2005 sekä aiheesta ilmestyneessä lehdistötiedotteessa. Hankkeen aikana ilmestyivät lehdistötiedotteet 14.2.2006, 23.8.2006, 8.10.2007 ja 31.3.2008 (liite 5) sekä hanketiedote Oulun Eteläisen aluekeskusohjelman www-sivuilla 29.11.2007. Lehdistötiedotteet lähetettiin useisiin sanomalehtiin ja alueella toimiville radio- ja televisio-kanaville. Lisäksi pidettiin lehdistötilaisuus Ylivieskassa 23.8.2006. Lehdistö kutsuttiin myös Hyvinvointiyrittäjyyden erikoistumisopintojen valmistumistilaisuuksiin 18.11.2006 ja 12.5.2007. Hankkeeseen liittyvät lehtijutut ilmestyivät muun muassa Keski-Pohjanmaassa ja Kalajokilaaksossa 1.11.2005, Ylivieska lehdessä 19.2.2006, Vieskalaisessa elokuussa 2006, Raahelaisessa toukokuussa 2007, Kalajokilaaksossa 1.4.2008 ja Vieskalaisessa 3.4.2008. Lisäksi koulutuksen käyneistä kirjoitettiin muun muassa Vieskalaisessa 2.10.2006, Oulun Eteläisessä marraskuun 2006 alussa, Kalajokilaaksossa 17.2.2007, Pyhäjokiseudussa 2.5.2007 ja Kalevassa 1.4.2008. Projektivastaavaa haastateltiin YLE:n radio Keski-Pohjanmaahan 3.1.2006 ja 7.4.2008 YLE:n Pohjanmaan alue uutisissa oli televisiojuttu hankkeesta.

Hyvinvointiyrittäjyyden erikoistumisopintojen kouluttajan ja projektivastaavan kolumni hyvinvointiyrittäjyydestä ilmestyi Oulun Eteläisen lehden pääkirjoitus sivulle 12.10.2006. Kevään 2008 aikana ilmestyy saman aihepiirin artikkeli TESO lehdessä.

Hyvinvointiyrittäjyyden erikoistumisopintoja markkinoitiin mm. lehti-ilmoituksilla, postin ja sähköpostin välityksellä, hankkeen omien sekä myös muiden www-sivujen kautta (esim. Kalevan Hightech Forum, raahe.fi, raahe.net, pohjalaisetnaiset.fi). Koulutuksista ilmestyivät esitteet (liitteet 1-3). Lehti-ilmoitukset ilmestyivät mm. Sosiaali- ja terveysviesti lehdessä 1.12.2005, Kalajokilaaksossa 28.12.2005, Ylivieskan kansalaisopiston opinto-oppaassa 31.12.2005, Vieskalaisessa ja Raahelaisessa 4.1.2006, Oulun Eteläisessä 25.1.2006, Keskipohjanmaan koulutus-

teema numerossa 29.1.2006, Kalajokilaaksossa 4.4.2007 ja 20.6.2007, Raahelaisessa 4.4.2007, 7.4.2007 ja 11.4.2007 sekä syksyllä 2007 ilmestyi lehti-ilmoituksia useissa alueen lehdissä osana CENTRIAn kurssikalenteria. Hankkeen loppuvaiheessa keskeisellä sijalla oli suoramarkkinointi; yhteydenotot Ylivieskan ja Raahen seutukuntien toimijoihin sähköpostitse ja puhelimitse. Kouluttajat kiersivät mm. alueen kunnissa ja terveystieteissä markkinoimassa koulutusta. Lisäksi järjestettiin yhteistapaamisia jo koulutuksen käyneiden opiskelijoiden ja kouluttajien kesken. Tapaamisten yksi tarkoitus oli markkinoida uusia koulutuksia.

Koulutuksen markkinoinnissa keskityttiin hankkeen kohderyhmään eli sosiaali- ja terveystieteiden toimijoihin: yrittäjinä toimiviin (Ylivieskan ja Raahen seutukuntien alueella toimivat yksityiset sosiaali- ja terveystieteiden palveluja tuottavat yritykset), toiminta-alueen kuntien työntekijöihin, järjestöihin ja yhdistyksiin, työvoimatoimistoihin, KELA:n toimipisteisiin sekä koulutusorganisaatioiden opiskelijoihin (Keski-Pohjanmaan ammattikorkeakoulun Ylivieskan yksikön sosionomit, Ylivieskan seudun ammattiopiston lähihoitajat ja Oulun seudun ammattikorkeakoulun terveystieteiden Oulaisten yksikön opiskelijat). Esimerkiksi hankkeen alussa kirjoitettua postitettiin 150 kpl, jonka lisäksi koulutuksesta tiedotettiin laajasti myös sähköpostin välityksellä mm. Oulun Eteläisen hyvinvointiverkoston kautta. Myös ohjausryhmän jäsenet tiedottivat koulutuksesta omissa organisaatioissaan.

Alkavista koulutuksista järjestettiin kaikille avoimia tiedotustilaisuuksia eri paikkakunnilla. Ennen ensimmäisen koulutuksen alkamista järjestettiin kolme tiedotustilaisuutta: Oulaisissa 10.1.2006, Ylivieskassa 11.1.2006 ja Raahessa 12.1.2006. Tiedotustilaisuuksissa osallistujia oli ainoastaan Ylivieskassa, jossa tilaisuuteen osallistui kahdeksan henkilöä. Toista koulutusta ennen pidettiin tiedotustilaisuus Ylivieskassa 6.9.2006, johon osallistui neljä henkilöä. Raahessa tiedotustilaisuus pidettiin 12.4.2007, jossa osallistujia oli kuusi. Tiedotustilaisuuksissa projektivastaava ja kouluttaja Helinä Nurmenniemi esittelivät koulutuksen sisältöä ja kertoivat aikaisemmista kokemuksista.

Hankkeen aikana projektivastaava ja kouluttajat osallistuivat useisiin tilaisuuksiin ja tapahtumiin, joissa esiteltiin myös Hyvinvointiyrittäjyys koulutushanketta. Projektivastaava oli kertomassa erikoistumisopinnoista Ylivieskan seutukunnan SO-TE-tiimissä 2.12.2005 alueen sosiaali- ja terveystieteiden johtajille. 15.12.2005 erikoistumisopinnoita markkinoitiin valmistuvien valatilaaisuudessa Keski-Pohjanmaan ammattikorkeakoulun Ylivieskan yksiköstä vuoden 2005 aikana valmistuneille sosionomeille. Keski-Pohjanmaan ammattikorkeakoulun Ylivieskan yksikön sosionomiopiskelijat järjestivät 12.–13.10.2007 Hyvän arjen avaimia messut. Messuilla oli CENTRIAN Hyvinvointitiimin messupöytä, jossa esiteltiin myös Hyvinvointiyrittäjyys koulutushanketta. Messuilla kävi kahden päivän aikana noin 1 000 vierailijaa ja näytteilleasettajia oli 60. Hankkeen aikana kouluttaja Helinä Nurmenniemi osallistui aktiivisesti Finnpin:n Suomen ammattikorkeakoulujen yrittäjyysverkos-

tojen tapaamisiin, joita on ollut noin kolme vuodessa. Hankkeen aikana on pyritty aktiiviseen yhteistyöhön sosiaali- ja terveysalan yrittäjäjärjestön Teso ry:n kanssa, mm. osallistumalla heidän järjestämälle opintomatkalle Espanjaan ja VIP-tilaisuuteen Kuopiossa. Lisäksi on osallistuttu erilaisiin yrittäjyyttä edistäviin seminaareihin, esim. Eurooppalaisen yrittäjyyden päivät ja konferenssi Turussa kesäkuussa 2007 ja Woman`s Entrepreneurship Prowess –konferenssi Englannissa alkuvuodesta 2008. Hanketta esiteltiin vuoden 2005 syksyllä opettajavaihdon aikana Italian Campobassossa, University of Molise:ssa.

Hyvinvointiyrittäjyys koulutushankkeesta ja erikoistumisopinnoista on tiedotettu hallinnoivan organisaation sisällä mm. sosiaalialan tiimipalavereissa, CENTRIAn viikkopalavereissa, hyvinvointitiimin tiimipalavereissa ja kuukausi-infossa sekä hankkeen etenemistä seurattiin jatkuvasti. Lisäksi projektivastaava osallistui kuukausittain järjestettäviin Innot palavereihin, joissa käsitellään talousasioita, mutta myös projektin hallintaan liittyviä asioita. Hankkeesta on tiedotettu ja käyty keskustelua Oulun Eteläisen hyvinvointiverkoston tapaamisissa ja Oulun Eteläisen alueen yrittäjyys-hankkeiden hankevetäjien tapaamisissa koko hankkeen keston ajan. Ohjausryhmää tiedotettiin hankkeen aikana oleellisista hankkeeseen liittyvistä asioista, esim. tulevista tapahtumista. Tiedottaminen tapahtui pääasiassa sähköpostin välityksellä.

Hankkeen päättyessä järjestettiin kaikille avoin loppuseminaari 31.3.2008 Keski-Pohjanmaan ammattikorkeakoulun Ylivieskan yksikössä. Loppuseminaarissa esiteltiin hankkeen tuloksia, hyvinvointiyrittäjyys koulutuksen käyneiden ja kouluttajien näkemyksiä sekä hyvinvointiyrittäjyyttä koskettavia ajankohtaisia aiheita (liite 6). Hankkeen loppuseminaarista tiedotettiin lehti-ilmoituksin, postitse ja sähköpostitse mm. alueen yrittäjälle, perusturva-/sosiaalijohtajille, sosiaali- ja terveysalan ammattilaisille, eri koulutusorganisaatioille ja opiskelijoille. Seminaariin oli kutsuttu myös yhteistyökumppaneita sekä lehdistön edustajia. Loppuseminariin osallistui 31 hyvinvointiyrittäjyydestä kiinnostunutta henkilöä.

5.2. Yhteistyö

Hyvinvointiyrittäjyyden erikoistumisopinnojen opetussuunnitelman suunnittelussa ja koulutuksen toteutuksen suunnittelussa on tehty yhteistyötä eri tahojen kanssa, mm. sosiaalitoimien, yrittäjien ja koulutusorganisaatioiden kanssa (ks. tarkemmin luku 1.1.). Erikoistumisopinnot suunniteltiin alueen kehitystarpeet ja erityisesti sosiaalitoimien näkökulma huomioon ottaen ja koulutuksesta rakentui työelämän tarpeita vastaavaksi.

Hyvinvointiyrittäjyyden erikoistumisopinnojen tiedottamisessa sekä koulutuksen toteutusvaiheessa tehtiin yhteistyötä mm. Ylivieskan ja Raahen seutukuntien sosi-

aalitoimien sekä alueen oppilaitosten kanssa (erityisesti Ylivieskan seudun ammattiopisto ja Oulun seudun ammattikorkeakoulu terveystieteiden Oulaisten yksikkö). Yhteistyö oli keskeistä alueen hyvinvointialan yrittäjien, muiden alueen yrittäjyyshankkeiden sekä Ylivieskan RFM-POLIS yrityshautomon kanssa. Tiedottamisessa tehtiin yhteistyötä Raahen Seudun Palveluyhdistyksen hallinnoiman ESR-rahoitteisen Seutukunnallinen hoivatyön verkostoitumishankkeen, Raahen työvoimatoimiston ja Oulun Eteläisen hyvinvointiverkoston kanssa.

6. ONGELMAT TOTEUTUKSESSA

Hankkeen aikana suurimpana ongelmana oli koulutukseen ilmoittautuneiden vähäinen määrä, vaikka koulutukselle oli ja on selkeästi tarvetta niin kohdealueen kuin kohderyhmänkin näkökulmasta. Usean koulutukseen osallistumisen esti hanketta sitova toiminta-alue ja tavoiteohjelmarajat. Koulutusta kyseltiin jatkuvasti hankkeen toiminta-alueen ulkopuoliselta alueelta, jopa Helsingistä asti. Koulutukseen ilmoittautuneiden vähäinen määrä johti siihen, että hakuaikoja jouduttiin joissakin tapauksissa jatkamaan, koulutusta ei saatu käynnistymään Raahessa ja markkinointiin jouduttiin panostamaan entistä enemmän. Hankkeen aikana todettiin, että lehti-ilmoitusten vaikuttavuus markkinoinnissa oli vähäistä ja ensimmäisen ryhmän koulutuksen jälkeen suurin osa opiskelijoista hakeutuikin koulutukseen toisten hyvien kokemusten innoittamina. Myös ennen koulutusta järjestettävien tiedotustilaisuuksien vaikuttavuus koulutukseen hakeutumisen näkökulmasta oli heikkoa.

Kyselyitä koulutuksesta tuli moninkertainen määrä verrattuna ilmoittautuneiden määrään. Yleinen kysymys harkintavaiheessa oli, tarkoittaako koulutukseen osallistuminen sitä, että on pakko perustaa yritys. Koulutukseen ei lähdetty, koska ei ollut uskallusta ja rohkeutta, jota yrittäjällä täytyy olla. Osa hakijoista koki esteenä pitkän välimatkan kodin ja koulutuspaikan välillä ja he kyselivät mahdollisuudesta suorittaa opinnot kokonaan verkko-opintoina. Tätä mahdollisuutta koulutuksessa ei ollut. Yhtenä esteenä koettiin koulutuksen laajuus ja kontaktipäivien suuri määrä. Yksi Hyvinvointiyrittäjyys koulutushankkeen alkuperäisestä hankesuunnitelmasta poikkeava asia oli, ettei koulutus tavoittanut juurikaan jo yrittäjinä toimivia henkilöitä. Usein ajankohta ei ollut hakijalla sopiva ja kyseltiin tullaanko vastaavaa koulutusta järjestämään myös jatkossa. Ajankohdan epäsovivuuteen vaikutti henkilökohtaiset syyt, mutta myös se, että sosiaali- ja terveysalalla on tällä hetkellä meneillään suuria palvelurakenteita koskevia uudistuksia, kuten aluetta koskeva peruspalvelukuntayhtymä Kallio. Alalla ollaan odottavalla kannalla ja kommentteissa nousi esille epävarmuus tulevaisuudesta.

Koulutuksen toteutuksessa puutteeksi osoittautui koulutuksen joustamattomuus ja laajuus. Osa koki, että koulutus on työn ohella käytäväksi liian työläs ja vaativa. Koulutus tulisikin jatkossa järjestää joustavamman ja rakenteeltaan sellaiseksi, että opiskelija voi itse vapaasti valita osat, jotka haluaa suorittaa. Koulutukseen osallistuneet olivat kuitenkin sitoutuneita. Toinen koulutuksen toteutuksen ongelma oli ohjauksen vähäisen määrän käyttö. Opiskelijoilla oli mahdollisuus koulutuksen aikana saada henkilökohtaista ohjausta liiketoimintasuunnitelman tai kehittämistehtävän työstämiseen, mutta tätä mahdollisuutta käytettiin melko vähän. Kuitenkin opiskelijapalautteissa tuli ilmi tarve saada lisää konsultointiapua.

Kouluttajien tarjoama ohjaus ja konsultointi eivät kohdanneet opiskelijoiden tarvetta tai konsultointia ei osattu markkinoida oikealla tavalla opiskelijoille. Jatkossa voisikin käyttää esim. yrittäjinä toimivia henkilöitä konsultteina ja kehittää mentoimintia.

Vaikka hankkeen toteuttamista helpotti ennakkoon tehty taustatyö ja opetussuunnitelmien sisällön rakentaminen esiselvityshankkeessa työelämän tarpeista lähteväksi (ks. luku 1.1.), olisi hankkeen toteuttamisvaiheessa kaivannut enemmän resursseja koulutuksen sisällön kehittämiseen. Suuri osa projektivastaavan työajasta meni hallinnollisiin tehtäviin, koulutuksen markkinointiin ja käytännön järjestelyihin.

7. OHJAUSRYHMÄN ARVIO HANKKEEN TOIMINNASTA JA TULOKSISTA

Ohjausryhmän arvio hankkeen toteutuksesta ja tuloksista kerättiin viimeisessä ohjausryhmän kokouksessa 28.4.2008. Ohjausryhmässä käytiin vilkasta keskustelua hankkeesta ja ohjausryhmän jäsenet täyttivät lomakkeen. Seuraavassa käydään läpi hankkeen tavoitteet sekä ohjausryhmän arviot toiminnasta ja tavoitteiden toteutumisesta.

Tavoite: Lisätä tietoa hyvinvointiyrittäjyydestä ja sen tuomista mahdollisuuksista kouluttamalla 28 sosiaali- ja terveysalan ammattilaista hyvinvointiyrittäjyyteen

Toisaalta nähtiin tavoitteen toteutuneen hyvin, koska aloittavia saatiin riittävä määrä, mutta heikkoutena oli se, että vain osa kävi koulutuksen loppuun saakka ja suoritti kaikki 30 opintopistettä.

Tietoisuus hyvinvointiyrittäjyyden tuomista mahdollisuuksista on noussut ja saatu positiivinen ilmapiiri hyvinvointiyrittäjyydelle. Tieto on levinnyt työelämään työntekijöille, mutta myös asiakkaille. Tietoa ja näkyvyyttä on tullut hyvin ja hyvinvointiyrittäjyyden arvostuksen nostamisessa on onnistuttu.

Tavoite: Synnyttää uusia hyvinvointialan yrityksiä vastaamaan kasvaviin tarpeisiin

Tavoitteen saavuttaminen jakoi ohjausryhmän mielipiteet. Osa katsoi, että yrityksiä on syntynyt ja tavoitteet on saavutettu, kun neljä yritystä syntyi hankkeen aikana. Toisaalta katsottiin, että hanke sai aikaan vain vähän yrityksiä. Kuitenkin nähtiin, että todennäköisesti yrityksiä syntyy ajan kanssa lisää ja hanke on saanut aikaan kasvavaa mielenkiintoa hyvinvointiyrittäjyyttä kohtaan.

Tavoite: Edistää hyvinvointiyrittäjyys koulutuksen kautta naisten työllistymistä ja jäämistä alueelle

Katsottiin, että hankkeen vaikutus naisten työllistymiseen ja alueelle jäämiseen on kyseenalaista ja vaikea todentaa. Katsottiin, että tavoite on toteutunut ainakin niiden naisten kohdalla, jotka ovat perustaneet yrityksen alueelle. Katsottiin, että hyvinvointiyrittäjyys on naisvaltaista ja hyvinvointialalle tulee syntymään yhä enemmän naisten pienyrityksiä.

Tavoite: Turvata alueen hyvinvointiyritysten työpaikkojen säilymistä ja laadukaiden palveluiden saantia

Katsottiin, että tavoite on osittain toteutunut ja toteutuu pitkällä tähtäimellä, mutta työpaikkojen säilymisen arviointi koettiin vaikeaksi uusien yritysten kohdalla näinkin lyhyellä aikavälillä. Heikkoutena nähtiin se, ettei koulutuksessa ollut mukana nyt jo toimivia yrittäjiä.

Arvio kustannusten ja rahoituksen toteutumisesta

Katsottiin, että hanke on toteutunut hyvin ja budjetissa on pysytty, vaikkakin hieman rahaa jäi käyttämättä.

Arvio julkisuudesta, tiedottamisesta ja yhteistyöstä

Tiedottamista ja yhteistyötä pidettiin onnistuneena. Hyvinvointiyrittäjyys on ajankohtainen aihe ja yhteinen intressi yhdisti ohjausryhmän jäseniä ja sai aikaan aidon yhteistyön ja moniäänisen keskustelun.

Hanke on ollut näkyvästi julkisuudessa ja hyvin esillä mm. alueen lehdistössä. Hankkeella on vaikutettu julkisuuden kautta asenteisiin ja saanut näkemään hyvinvointiyrittäjyyden mahdollisuutena. Hanke on pehmittänyt ilmapölyä myös kuntapuolella sekä vaikuttanut asenteisiin myös sosiaalialan koulutusohjelmassa niin opiskelijoiden kuin opettajienkin näkökulmasta, esim. opetusmenetelmät yrittäjyysmyönteiset.

Suosituksat projektien toimeenpanon kehittämiseksi

Hyvinvointiyrittäjyys koulutuksessa nähtiin useita kehittämiskohteita. Erittäisesti painotettiin konsultoinnin merkitystä ja sen lisäämistä jatkossa. Toimivat yritykset tulisi saada vahvemmin mukaan niin koulutukseen kuin opetukseenkin. Koulutuksen rakenne tulisi jatkossa olla joustavampi ja opiskelijalla tulisi olla parempi mahdollisuus valita vain itseä kiinnostavat osiot. Koulutus voisi pohjautua myös henkilökohtaiseen opetussuunnitelmaan.

8. JATKOTOIMENPITEET JA TOTEUTUSVASTUU

CENTRIAn Ylivieskan Hyvinvointitiimin tulevaisuuden tavoitteena on edetä sosiaalialan hyvinvointiyrittäjyyttä edistävän toimintamallin mukaisesti ja kehittää hankerahoituksella yrittäjyyttä ja työelämäyhteistyötä. Hyvinvointiyrittäjyys koulutushankkeen aikana nousi esille kaksi selkeää tarvetta: tarve hyvinvointialan yrittäjien verkostolle alueella sekä tarve laajentaa koulutusta suuremmalle alueelle. Hyvinvointiyrittäjyys koulutushankkeen aikana koulutusta kyseltiin vilkkaasti myös hankkeen toiminta-alueelta laajemmalla alueella. Alueen laajentaminen mahdollistuisi koulutuksen rakenteen muokkaamisella mahdollisimman keveäksi ja joustavaksi, jolloin opiskelija voisi valita vain häntä palvelevia opintokokonaisuuksia. Näihin tarpeisiin haetaan vastausta suunnitelluilla Yhdessä yrittäjyyspolulle hankkeella ja LYKKY-hankkeella, joiden suunnittelussa on hyödynnetty Hyvinvointiyrittäjyys koulutushankkeen tuloksia. Hankkeisiin on haettu ESR rahoitusta tammikuussa 2008.

LYKKY hanke loisi edellytyksiä uusien hoiva- ja hyvinvointiyritysten perustamiselle ja hyvinvointipalveluiden saatavuudelle. Hankkeessa kehitettäisiin alan toimintaympäristöä edistämällä sosiaalista yrittäjyyttä ja yhteiskuntavastuullista johtamista. Hankkeen ajatuksena on nostaa yritysten, yrittäjien, kolmannen sektorin toimijoiden, yrittäjyyttä edistävän opetushenkilöstön ja päättäjien liiketoimintaan ja sosiaaliseen yrittäjyyteen liittyvää osaamistasoa, lisätä hyvinvointiyritysten määrää, kehittää yrittäjyyskoulusta, monipuolistaa hyvinvointipalvelujen tarjontaa sekä parantaa niiden sosiaalista vaikuttavuutta. LYKKY hankkeen tavoitteena on suunnitella, kehittää ja toteuttaa hyvinvointiyrittäjyyden koulutuksen malli, jonka lisäarvona ovat joustavuus, monimuotoisuus, ammattikorkeakoulujen välinen yhteistyö sekä sosiaaliset innovaatiot etenkin sosiaaliseen työllistämiseen ja sosiaaliseen yrittäjyyteen liittyen. LYKKY hanke mahdollistaisi Hyvinvointiyrittäjyys koulutushankkeen tuloksien, hyvien käytänteiden ja toimintatapojen laajentamisen ja jo olemassa olevan hyvinvointiyrittäjyyden koulutustiedon hyödyntämisen ja kehittämisen. Hyvinvointiyrittäjyys koulutuksessa voitaisiin jatkossa ottaa huomioon uudet koulutustarpeet, kuten henkilöstöhallinto ja rekrytointi. Jatkossa voitaisiin panostaa yhä enemmän ryhmäytymiseen, tiedon ja kokemusten vaihtoon sekä vertaistukeen. Lisäksi voitaisiin tutustua entistä laajemmin hyviin käytäntöihin mm. vierailut toimivissa hyvinvointialan yrityksissä. Yhä tiiviimpi yhteistyö yrityshautomojen kanssa mahdollistaisi hautomossa olevien hyvinvointialan yrittäjien ja koulutukseen osallistuvien välisen vuoropuhelun ja yrittäjämentoroinnin. Hankesuunnitelma on rakennettu yhteistyössä Oulun seudun ammattikorkeakoulun Sosiaali- ja terveystieteiden yksikön (hallinnoija) ja Kemi-Tornion ammattikorkeakoulun Sosiaali- ja terveystieteiden yksikön kanssa.

Yhdessä yrittäjyyspolulle hankkeen tarkoituksena on suunnitella ja järjestää yrittäjyyskoulutusta opetushenkilöstölle. Osalla yrittäjyyden täydennyskoulutukseen osallistuvista olisi mahdollisuus osallistua kehittämiskaksolle, joka toteutetaan yhteistyössä hyvinvointialan yrittäjän kanssa. Jakso voidaan toteuttaa myös jonkin muun alan yrityksessä tai kunnan tehtävissä. Tavoitteena voisi olla esim. T&K toiminnan avulla yrityksen toiminnan analysointi sekä kehittämishaasteiden esiin nostaminen. Kehittämiskaksoiden aikana koulutushenkilöstö antaa yrityksen/toimipaikan käyttöön oman taitotietona (teoria- ja tutkimustieto, menetelmät ja ideat kehittämistyöhön) ja saa vastapainoksi työelämän uudet ideat ja menetelmät, jotka ovat siirrettävissä opetukseen. Osa täydennyskoulutuksen käyneistä toimisi esihautomossa mentoreina ja tukisi osuuskunta-toiminnan kehittymistä. Lisäksi alueelle luotaisiin aito yhteistyöareena, kummiyritysverkosto, joka koostuisi alueen hyvinvointialan yrittäjistä ja koulutusorganisaatioiden edustajista sekä mukana olisi myös kuntien ja kolmannen sektorin työntekijöitä. Verkostolle järjestetään lyhytkestoista ohjausta, neuvontaa ja luentoja. Hankkeessa panostettaisiin myös muiden yhteistyöverkostojen luomiseen. Opettajien työelämäyhteyksiä ja oppilaitosten vuorovaikutusta elinkeinoelämän kanssa painotetaan myös Pohjois-Pohjanmaan maakuntaohjelmassa 2007–2010. Lisäksi yritysten verkostoosaaminen ja verkostoituminen nostetaan tärkeään asemaan ja verkostojen pitäisi ulottua kansainvälisillekin areenoille. Oppilaitosten yhteistyö on keskeisessä asemassa monipuolisen koulutuksen saavutettavuuden ja laadun parantamisessa. (Pohjois-Pohjanmaan maakuntaohjelma 2007–2010.) Yhdessä yrittäjyyspolulle hankkeen toteuttamisesta vastaisi Keski-Pohjanmaan ammattikorkeakoulu, CENTRIA Tutkimus ja kehitys Ylivieska.

Hyvinvointiyrittäjyys koulutushankkeen kokemuksia ja Hyvinvointiyrittäjyyden erikoistumisopinnojen opetussuunnitelmaa hyödynnetään syksyllä 2008 Keski-Pohjanmaan ammattikorkeakoululla alkavien sosiaali- ja terveysalan jatkotutkimuksen suunnittelussa ja erikoistumisopinnoista saatu kokemus siirtyy alkavaan jatkotutkintoon. Lisäksi esihautomo- ja hautomotyö tulevat jatkumaan alueella yhteistyössä eri toimijoiden kanssa.

Hankkeen loppuraportti on kaikkien saatavilla ja hyödynnettävissä jatkotutkimusta tai jatkotoimenpiteitä varten: <http://ylivieska.centria.fi/hyvinvointiyrittajyys>

LÄHTEET

- Haapakoski, H. (2004). Selvitys yrityshautomon perustamisesta Oulun eteläisellä. Matkailu-, kulttuuri, hyvinvointi sekä elintarvike- ja maatalousala. Oulun eteläisen aluekeskusohjelma.
- Halmeenmäki, T. (2005). Kunta-alan eläkepoistuma 2006-2020. Kuntien eläkevakuutuksen monisteita 1/2005. Helsinki: Kuntien eläkevakuutus.
- Keski-Pohjanmaan ammattikorkeakoulun yrittäjyysstrategia 2004.
- Nurmenniemi, H. (2004). Hyvinvointiyrittäjyyden edistäminen Ylivieskan sosiaalialalla.
- Pohjois-Pohjanmaan maakuntaohjelma 2007–2010. (2006). Pohjois-Pohjanmaan liitto: Maakuntavaltuusto.
- Sosiaali- ja terveystieteiden strategiat 2010: Kohti sosiaalisesti kestävä ja taloudellisesti elinvoimaista yhteiskuntaa. (2001). Helsinki: Sosiaali- ja terveysministeriön julkaisuja 2001: 3.
- Suihkonen, T. (2003). Kansalaisten kokemuksia hyvinvoinnista ja hyvinvointipalveluista Oulun Eteläisen alueella. Ylivieska: CENTRIA Tutkimus ja kehitys.
- Tilastokeskus. www.stat.fi, viitattu 07/2005.

LIITTEET

Liite 1	Esite ensimmäisestä koulutuksesta
Liite 2	Esite toisesta koulutuksesta
Liite 3	Esite kolmannesta koulutuksesta
Liite 4	Hyvinvointiyrittäjyyden erikoistumisopintojen ohjelma
Liite 5	Lehdistötiedote
Liite 6	Loppuseminaarin ohjelma

Hyvinvointiyrittäjyyden erikoistumisopinnot 17.2.-31.10.2006

 CENTRIA media / kuvat Janne Heikkilä

Reeta Limingoja
Projektivastaava
PL 124, Kuusitie 6
84101 Ylivieska
GSM 044 449 2755
reeta.limingoja@centria.fi
<http://ylivieska.op.fi/centria>

Hyvinvointiyrittäjyyden erikoistumisopinnot 30 op

Onko sinulla hyvinvointialan yritys tai oletko suunnittelemassa yrityksen perustamista?

CENTRIA järjestää hyvinvointiyrittäjyyden erikoistumisopinnot, joiden tavoitteena on antaa lisätietoa alan yritystoiminnasta ja hyvinvointipalveluiden tuottamisesta. Koulutus tukee aloitettavaa yrittäjää yrityksen perustamisessa sekä edistää toimivien yritysten kehittymistä.

Koulutus on tarkoitettu hyvinvointiyrittäjiksi aikoville sekä jo hyvinvointiyrittäjinä toimiville. Koulutus toteutetaan osittain yhteisinä ja osittain eriyttävinä eri kohderyhmille. Koulutukseen sisältyy myös henkilökohtaista, tuottamuksellista valmennusta.

Koulutuksen sisältö

Koulutuksessa perehdytään hyvinvointipalveluiden tuottamiseen, johtamiseen ja kehittämiseen. Käsiteltäviä aihealueita ovat mm. liikeidea, lupa-asiat, lainsäädäntö, talouden hallinta ja rahoitus sekä tuotteistaminen, kilpailuttaminen ja laatu. Lisäksi paneudutaan palvelujen markkinointiin ja menestystekijöihin. Koulutuksen aikana hyvinvointiyrittäjiksi aikovat tekevät yrityksen liiketoimintasuunnitelman ja hyvinvointiyrittäjinä toimivat oman yrityksen tai organisaation kehittämiseen liittyvän kehittämistehtävän.

Aika

Koulutus toteutetaan 17.2.-31.10.2006. Lähiopetus järjestetään pääasiassa perjantaisin klo 16.00-21.00 ja lauantaisin klo 9.00-16.00. Koulutuksen aikana lähijaksoja on noin 14. Koulutus toteutetaan monimuoto-opetuksena, joten opinnot on mahdollista suorittaa työn ohessa.

Kohderyhmä

Koulutukseen voivat hakeutua henkilöt, joilla on sosiaali- tai terveysalan ammatillinen tutkinto ja jotka asuvat tai ovat töissä Ylivieskan tai Raahen seutukuntien alueella.

Koulutuspaikka

Keski-Pohjanmaan ammattikorkeakoulu
Tekniikan toimipiste
Vierimaantie 7
84100 Ylivieska

Hinta 307 €

Hakeminen 31.1.2006 mennessä <http://ylivieska.cop.fi/centria> tai Reeta Limingoja reeta.limingoja@centria.fi, gsm 044 4492 755

Koulutuksen järjestää Hyvinvointiyrittäjyyden koulutus -projekti, jota osarahoittavat Euroopan sosiaalirahasto (ESR) ja Pohjois-Pohjanmaan TE-keskus sekä hallinnoi Keski-Pohjanmaan ammattikorkeakoulu Ylivieskan yksikön Centria tutkimus ja kehitys.

HYVINVOINTIYRITTÄJYYDEN ERIKOISTUMISOPINNOT 30 op

HYVINVOINTIYRITTÄJÄKSI JA YRITTÄJÄNÄ KEHITTYMINEN 3 op

Orientoituminen opintoihin 0,5 op

Yrittäjäksi kehittyminen 1,5 op

Hyvinvointiyrittäjyyden nykytila ja tulevaisuuden näkymät 1 op

HYVINVOINTIALAN YRITYS TOIMINTA JA

HYVINVOINTIPALVELUIDEN TUOTTAMINEN 15 op

Yrityksen perustaminen 2 op

Yrityksen markkinointi 5 op

Yrityksen talous 7 op

Sähköinen viestintä 1 op

HYVINVOINTIPALVELUIDEN JOHTAMINEN JA

KEHITTÄMINEN 4 op

Yrityksen johtaminen ja kehittäminen 3 op

Projektiosaaminen 1 op

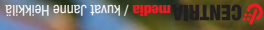
HYVINVOINTIYRITYKSEN

LIIKETOIMINTASUUNNITELMA /

NYKYISEN LIIKETOIMINNAN ANALYSOINTI JA

KEHITTÄMINEN 8 op

Hyvinvointiyrittäjyyden erikoistumisopinnot 13.10.2006-30.4.2007

 CENTRIA media / kuvat Janne Heikkilä

Reeta Limingoja
Projektivastaava
PL 62, Vierimaantie 7
84101 Ylivieska
GSM 044 449 2755
reeta.limingoja@centria.fi
<http://ylivieska.cop.fi/centria>

Hyvinvointiyrittäjyyden erikoistumisopinnot 30op

Onko sinulla hyvinvointialan yritys tai oletko suunnittelemassa yrityksen perustamista?

CENTRIA järjestää hyvinvointiyrittäjyyden erikoistumisopinnot, joiden tavoitteena on antaa lisätietoa alan yritystoiminnasta ja hyvinvointipalveluiden tuottamisesta. Koulutus on tarkoitettu hyvinvointiyrittäjiksi aikoville sekä jo hyvinvointiyrittäjinä toimiville. Koulutus tukee aloittavaa yrittäjää yrityksen perustamisessa sekä edistää toimivien yritysten kehittymistä.

Koulutuksen sisältö

Koulutuksessa perehdytään hyvinvointipalveluiden tuottamiseen, johtamiseen ja kehittämiseen. Käsiteltäviä aihealueita ovat mm. liikeidea, lupa-asiat, lainsäädäntö, talouden hallinta ja rahoitus sekä tuotteistaminen, kilpailuttaminen ja laatu. Lisäksi paneudutaan palvelujen markkinointiin ja menestystekijöihin. Koulutuksen aikana hyvinvointiyrittäjiksi aikovat tekevät yrityksen liiketoimintasuunnitelman ja hyvinvointiyrittäjinä toimivat oman yrityksen tai organisaation kehittämiseen liittyvän kehittämistehtävän. Koulutukseen sisältyy myös henkilökohtaista, tuottamuksellista valmennusta.

Aika

Koulutus toteutetaan 13.10.2006-30.4.2007. Lähiopetus järjestetään pääasiassa perjantaisin klo 16.00-21.00 ja lauantaisin klo 9.00-16.00. Koulutuksen aikana lähijaksoja on noin 14. Koulutus toteutetaan monimuoto-opeutuksena, joten opinnot on mahdollista suorittaa työn ohessa.

Kohderyhmä

Koulutukseen voivat hakeutua henkilöt, joilla on sosiaali- tai terveysalan ammatillinen tutkinto ja jotka asuvat tai ovat töissä Ylivieskan tai Raahen seutukuntien alueella.

Koulutuspaikka

Keski-Pohjanmaan ammattikorkeakoulu
Ylivieskan yksikkö
Vierimaantie 7
84100 Ylivieska

Hinta 307 €

Hakeminen 15.9.2006 mennessä <http://ylivieska.cop.fi/centria> tai Reeta Limingoja reeta.limingoja@centria.fi, Puh: (08) 4492 755, 044 4492 755

Koulutuksen järjestää Hyvinvointiyrittäjyyden koulutus -projekti, jota osarahoittavat Euroopan sosiaalirahasto (ESR) ja Pohjois-Pohjanmaan TE-keskus sekä hallinnoi Keski-Pohjanmaan ammattikorkeakoulu Ylivieskan yksikön Centria tutkimus ja kehitys.

HYVINVOINTIYRITTÄJYYDEN ERIKOISTUMISOPINNOT 30 op

Hyvinvointiyrittäjäksi ja yrittäjänä kehittyminen 3 op

Orientoituminen opintoihin 0,5 op

Yrittäjäksi kehittyminen 1,5 op

Hyvinvointiyrittäjyyden nykytila ja tulevaisuuden näkymät 1 op

Hyvinvointialan yritystoiminta ja hyvinvointipalveluiden tuottaminen 15 op

Yrityksen perustaminen 2 op

Yrityksen markkinointi 5 op

Yrityksen talous 7 op

Sähköinen viestintä 1 op

Hyvinvointipalveluiden johtaminen ja kehittäminen 4 op

Yrityksen johtaminen ja kehittäminen 3 op

Projektiosaaminen 1 op

Hyvinvointiyrityksen liiketoimintasuunnitelma /

Nykyisen liiketoiminnan analysointi ja
kehittäminen 8 op

Hyvinvointiyrityksien erikoistumisopinnot 7.9.2007-12.4.2008

CENTRIA Media / kuvat Janne Heikkilä

Reeta Limingoja
Projektivastaava
PL 62, Vierimaantie 7
84101 Ylivieska
puh. (08) 4492 745, 044 4492 745
reeta.limingoja@centria.fi

<http://ylivieska.centria.fi/hyvinvointiyritykitys>

Hyvinvointiyrittäjyyden erikoistumisopinnot 30op

Onko sinulla hyvinvointialan yritys tai oletko suunnittelemassa yrityksen perustamista?

CENTRIA järjestää hyvinvointiyrittäjyyden erikoistumisopinnot, joiden tavoitteena on antaa lisätietoa alan yritystoiminnasta ja hyvinvointipalveluiden tuottamisesta. Koulutus on tarkoitettu hyvinvointiyrittäjiksi aikoville sekä jo hyvinvointiyrittäjinä toimiville. Koulutus tukee aloitettavaa yrittäjää yrityksen perustamisessa sekä edistää toimivien yritysten kehittymistä.

Koulutuksen sisältö

Koulutuksessa perehdytään hyvinvointipalveluiden tuottamiseen, johtamiseen ja kehittämiseen. Käsiteltäviä aihealueita ovat mm. liikeidea, lupa-asiat, lainsäädäntö, talouden hallinta ja rahoitus sekä tuotteistaminen, kilpailuttaminen ja laatu. Lisäksi paneudutaan palvelujen markkinointiin ja menestystekijöihin. Koulutuksen aikana hyvinvointiyrittäjiksi aikovat tekevät yrityksen liiketoimintasuunnitelman ja hyvinvointiyrittäjinä toimivat oman yrityksen tai organisaation kehittämiseen liittyvän kehittämistehtävän. Koulutukseen sisältyy myös henkilökohtaista, luottamuksellista valmennusta.

Aika

Koulutus toteutetaan 7.9.2007 - 12.4.2008. Lähiopetus järjestetään pääasiassa perjantaisin klo 16.00-21.00 ja lauantaisin klo 9.00-16.00. Koulutuksen aikana lähijaksoja on noin 13. Koulutus toteutetaan monimuoto-opetuksena, joten opinnot on mahdollista suorittaa työn ohessa.

Kohderyhmä

Koulutukseen voivat hakeutua henkilöt, joilla on sosiaali- tai terveysalan ammatillinen tutkinto ja jotka asuvat tai ovat töissä Ylivieskan tai Raahen seutukuntien alueella.

Koulutuspaikka

Keski-Pohjanmaan ammattikorkeakoulu
Ylivieskan yksikkö
Vierimaantie 7
84100 Ylivieska

Hinta 307 €

Hakeminen 31.8.2007 mennessä <http://ylivieska.centria.fi/kurssitarjonta.asp> tai Reeta Limingoja, puh (08) 4492 745, 044 4492 745, reeta.limingoja@centria.fi

Koulutuksen järjestää Hyvinvointiyrittäjyyden koulutus -projekti, jota osarahoittavat Euroopan sosiaalirahasto (ESR), Pohjois-Pohjanmaan TE-keskus ja Ylivieskan seutukunta sekä hallinnoi Keski-Pohjanmaan ammattikorkeakoulu Ylivieskan yksikön Centria tutkimus ja kehitys.

HYVINVOINTIYRITTÄJYYDEN ERIKOISTUMISOPINNOT 30 op

Hyvinvointiyrittäjäksi ja yrittäjänä kehittyminen 3 op

Orientoituminen opintoihin 0,5 op

Yrittäjäksi kehittyminen 1,5 op

Hyvinvointiyrittäjyyden nykytila ja tulevaisuuden näkymät 1 op

Hyvinvointialan yritystoiminta ja hyvinvointipalveluiden tuottaminen 15 op

Yrityksen perustaminen 2 op

Yrityksen markkinointi 5 op

Yrityksen talous 7 op

Sähköinen viestintä 1 op

Hyvinvointipalveluiden johtaminen ja kehittäminen 4 op

Yrityksen johtaminen ja kehittäminen 3 op

Projektiosaaminen 1 op

Hyvinvointiyrityksen liiketoimintasuunnitelma /

Nykyisen liiketoiminnan analysointi ja
kehittäminen 8 op

HYVINVOINTIYRITTÄJYYDEN ERIKOISTUMISOPINNOT (30 op)

KEVÄT 2006

Helmikuu

pe 17.2. klo 16-21	Orientoituminen opintoihin / Helinä Nurmenniemi ja Reeta Limingoja
la 18.2. klo 9-16	Yrittäjäksi kehittyminen / Helinä Nurmenniemi
pe 24.2. klo 16-21	Yrittäjäksi kehittyminen / Helinä Nurmenniemi
la 25.2. klo 9-16	Liiketoimintasuunnitelma / Sirpa Soukka

Maaliskuu

pe 17.3. klo 16-21	Yrityksen perustaminen / Sirpa Soukka
la 18.3. klo 9-16	Yrityksen perustaminen / Sirpa Soukka
pe 24.3. klo 16-21	Liiketoimintasuunnitelma / Sirpa Soukka
la 25.3. klo 9-16	Liiketoimintasuunnitelma / Sirpa Soukka

Huhtikuu

pe 7.4. klo 16-21	Yrityksen markkinointi / Eija Lappalainen
la 8.4. klo 9-16	Yrityksen markkinointi / Eija Lappalainen
pe 28.4. klo 16-21	Yrityksen markkinointi, laatu / Helinä Nurmenniemi
la 29.4. klo 9-16	Yrityksen markkinointi / Eija Lappalainen

Toukokuu

pe 5.5. klo 16-21	Yrityksen talous / Sirpa Soukka
la 6.5. klo 9-16	Yrityksen talous / Sirpa Soukka
pe 12.5. klo 16-21	Liiketoimintasuunnitelma / Sirpa Soukka
pe 19.5. klo 16-21	Yrityksen talous / Sirpa Soukka
la 20.5. klo 9-16	Hyvinvointiyrittäjyyden nykytila ja tulevaisuuden näkymät / Reijo Kaakkolammi

Kesäkuu

pe 2.6. klo 16-20	Yrityksen perustaminen (lainsäädäntö ja lupa-asiat) / Marja-Leena Arffman
-------------------	---

SYKSY 2006

Elokuu

pe 25.8. klo 16-21	Yrityksen johtaminen ja kehittäminen, neuvottelutaito / Eija Lappalainen
la 26.8. klo 9-16	Sähköinen viestintä / Heli Alakangas

Syyskuu

pe 1.9. klo 16-21	Liiketoimintasuunnitelma / Sirpa Soukka
la 2.9. klo 9-16	Yrityksen talous / Sirpa Soukka
pe 15.9. klo 16-21	Yrityksen talous / Sirpa Soukka
la 16.9. klo 9-16	Projektiosaaminen / Anne Savikoski
pe 29.9. klo 16-21	Liiketoimintasuunnitelma / Sirpa Soukka
la 30.9. klo 9-16	Liiketoimintasuunnitelma / Sirpa Soukka

Lokakuu

pe 20.10. klo 16-21	Yrityksen johtaminen ja kehittäminen / Helinä Nurmenniemi
la 21.10. klo 9-16	Yrityksen johtaminen ja kehittäminen / Helinä Nurmenniemi

VALMISTUJAISJUHLA lauantaina 18.11.2006 klo 10.00

Heti julkaisuvapaa

Osaajista hyvinvointiyrittäjiä

YLIVIESKAN CENTRIA KOULUTTI HYVINVOINTIYRITTÄJIÄ ALUEEN KASVAVIIN TARPEISIIN

Hyvinvointiyrittäjyys koulutushankkeessa järjestettyyn koulutukseen osallistui 2,5 vuoden aikana 28 sosiaali- ja terveysalan ammattilaista. Koulutus järjestettiin 30 op laajuisina hyvinvointiyrittäjyyden erikoistumisopintoina, hankkeen aikana kolmelle ryhmälle. Opiskelijat olivat pääasiassa Ylivieskan seutukunnasta.

Hyvinvointiyrittäjyys koulutushankkeen tavoitteena oli synnyttää uusia hyvinvointialan yrityksiä vastaamaan kasvaviin tarpeisiin. Hankkeessa haluttiin hyvinvointiyrittäjyys koulutuksen kautta edistää naisten työllistymistä ja jäämistä alueelle sekä olla turvaamassa alueen hyvinvointiyrittäjien työpaikkojen säilymistä ja laadukkaiden palveluiden saantia. Hankkeen aikana perutettiin neljä uutta yritystä ja muutama opiskelija on yhteydessä yrityshautomoon. Yritykset ovat asiantuntijayrityksiä ja tarjoavat yrityksestä riippuen muun muassa opetus- ja kurssitoimintaa, psykoterapia- ja työnohjauspalveluita.

Hyvinvointiyrittäjyys koulutukseen lähdettiin erilaisin toivein ja tarpein: osa koulutukseen osallistuneista lähti hakemaan kipinää oman yritysideokehittämiseen, toisilla selkeänä päämääränä oli heti alusta asti yrityksen perustaminen. Koulutuksessa oli mukana myös kuntien työntekijöitä, jotka olivat kehittämässä sisäistä yrittäjyyttä. Suurimmalla osalla koulutukseen osallistuneista on taustalla vuosien työkokemus hyvinvointialalta ja vahva substanssiosaaminen. Keskeisenä koulutuksessa oli oman liiketoimintasuunnitelman kehittäminen. Kuntien työntekijät rakensivat kehittämistehtäviä, jotka palvelevat omaa työyhteisöä.

Kokemukset koulutuksesta ovat olleet hyviä ja koulutuksen käyneet olivat tyytyväisiä koulutukseen. Koulutuksen valttina oli muun muassa yrittäjyyskoulutuksen räätälöinti sosiaali- ja terveysalan ammattilaisille sekä yhteistyö yrityshautomon kanssa. Merkittäväksi tekijäksi nousi ryhmäytyminen ja toisten yrittäjiksi aikovien tuki. Koulutuksen edetessä opiskelijat kokosivat omaa verkostoa ja olivat myös mentoreita toisilleen. Lisäksi koulutuksen aikana mahdollistui vuoropuhelu julkisella sektorilla työskentelevien ja yrittäjiksi aikovien välillä esim. uusien palvelutarpeiden hahmottamiseksi.

Hankkeen kokemusten myötä tulevaisuuden haasteina on koulutuksen laajentaminen suuremmalle alueelle sekä koulutuksen rakenteen muokkaaminen entistä joustavammaksi. Koulutuksen on pystyttävä vastaamaan työelämän tuomiin haasteisiin ja uusien koulutustarpeiden huomioiminen koulutussisällöissä on tärkeää. Jatkossa tullaan yhä enemmän panostamaan verkoston luomiseen, ryhmäytymiseen, tiedon ja kokemusten vaihtoon, vertaistukeen ja yrittäjämentorointiin.

Hyvinvointiyrittäjyys koulutushanke toteutettiin 1.10.2005–31.3.2008 Ylivieskan ja Raahen seutukuntien alueilla. Hanketta hallinnoi Keski-Pohjanmaan ammattikorkeakoulun Ylivieskan yksikön CENTRIA Tutkimus ja kehitys sekä rahoittavat ESR, Pohjois-Pohjanmaan TE-keskus ja Ylivieskan seutukunta.

Lisätietoja: projektivastaava Reeta Limingoja, (08) 4492745, 044-4492745
reeta.limingoja@centria.fi, <http://ylivieska.centria.fi/hyvinvointiyrittajyys>

Hyvinvointiyrittäjyyden tulevaisuuden haasteet – kouluttajan näkökulma

SHO, TtM Helinä Nurmenniemi

Hyvinvointipalvelujen kasvavat tarpeet, palvelujen ulkoistaminen ja kilpailuttaminen asettavat haasteita hyvinvointiyrittäjyydelle ja siihen liittyvälle koulutukselle. Ikääntyvän väestön määrän kasvu, eliniän nousu sekä iän myötä kasvava hoivan tarve lisäävät lähitulevaisuudessa hoiva- ja sosiaalipalvelujen kysyntää voimakkaasti. Julkiset palvelut eivät yksistään riitä kattamaan kasvavaa kysyntää. Osa sosiaali- ja terveystalouden asiakkaista haluaa laadukkaita palveluita, joista he ovat tarvittaessa valmiita maksamaan. Yhteiskuntarakenteiden muutos ja monet lainsäädännölliset uudistukset lisäävät osaltaan sosiaali- ja terveystalouden kysyntää. Hyvinvointiyrittäjyyden haasteita kuvastaa myös se, että Tekes nostaa uudessa strategialinjauksessa hyvinvoinnin teknologian edelle.

Kehitysennusteissa tulevaisuuteen vaikuttavina megatrendeinä pidetään globalisoitumista, kulttuurisia muutoksia ja niihin liittyviä syrjäytymisuhkia sekä väestön ikääntymistä. Ennaltaehkäisevä toiminta ja ikäihmisten psykososiaalisen toimintakyvyn vahvistaminen asettaa uusia haasteita palvelujen tuottajille. Ikäihmisten määrän kasvu ei merkitse ainoastaan palvelutarpeen ja kustannusten lisäämistä, vaan ikäihmiset ovat merkittävä voimavara omissa lähiyhteisöissä samoin hyvinvointipalvelujen kuluttajina ja ostajina. Lisäksi merkittävänä muutostekijänä voidaan pitää kansainvälistymistä, jonka heijastusvaikutukset näkyvät maahanmuuttajien kasvavana tuen ja ohjauksen tarpeena. Samoin perheiden ja yksilöiden hyvinvointi asettaa haasteita. Palvelurakenteet moinaistuvat ja laitoshoidosta siirrytään avopalveluihin. Tämä edellyttää verkostomaista hoito- ja palveluketjujen luomista. Tulevaisuudessa kuntien lisäksi palveluja tuottavat yksityiset yritykset, järjestöt ja osuuskunnat. Yhteiskunnallisesta vastuusta on tulossa tärkeä näkökohta myös pienille yrityksille.

Tämä asettaa vaatimuksia myös koulutukselle. Niinpä koulutuksen ja elinkeinotoimen yhteistyötä tulee tiivistää kunnissa. Oppilaitoksissa tulee kehittää yrittäjyyteen kannustavia opetusmenetelmiä, esim. projektityöskentelyä. Yhteistyö koulutuksen ja työelämän sekä opettajien, oppilaiden ja opiskelijoiden, yrittäjien ja muiden asiantuntijoiden välillä on tärkeää. Myös asiantuntijavaihtoa ja tutkimustulosten hyödyntämistä tulee tehostaa.

Keski-Pohjanmaan ammattikorkeakoulun Ylivieskan yksikössä ovat hyvinvointiyrittäjyyden erikoistumisopinnoihin osallistuneet opiskelijat osoittaneet, että koulutetuilla ja kokemusta omaavilla sosiaali- ja terveystalouden ammattilaisilla on valmiuksia ja valinnan mahdollisuuksia toimia myös yrittäjinä. Nämä sosiaali- ja terveystalouden asiantuntijat ovat työssään huomanneet, että perinteisten sosiaali- ja terveystalouden palveluiden rinnalle tarvitaan uudenlaisia asiakkaiden tarpeisiin vastaavia hyvinvointipalveluja. Osalla opiskelijoista oli jo oma yritys palkkatyön ohella. Tämä vahvistaa näkemystä työelämän muutossuunnasta, jossa yhä enemmän yrittäjyys ja palkkatyö limittyvät rinnakkain ja vuorotellen yksilön työuralla. Yrittäjyys on yksi keino hyödyntää omaa osaamista. Hyvinvointiyrittäjyyden erikoistumisopinnoissa kouluttajat ovat olleet sosiaali-, tekniikan-, liiketalouden ja matkailualan koulutusohjelmista. Uskomme, että uudet innovaatiot syntyvät rajapinnoissa eri koulutusohjelmien välillä erilaisia näkemyksiä yhdistellen. Alueemme hyvinvointiyrittäjyyden edistämiseksi tarvitsemme myös kansainvälistä yhteistyötä.

Hyvinvointialan markkinoinnin mahdollisuudet

KTM, markkinoinnin opettaja Eija Lappalainen

Nyt ja tulevaisuudessa entistä enemmän tarvitaan monipuolisia hyvinvointipalveluja ja jopa uusia innovaatioitakin. Yhä useammin niitä tuottamassa ovat yksityiset palvelujen tuottajat, hyvinvointialanyrittäjät. Hyvinvointialan yrittäjyys on Suomessa aika nuorta ja ala etsii omaa paikkaansa suomalaisten hyvinvointipalvelujen joukossa, jotka on totuttu saamaan kunnilta tai kuntayhtymiltä.

Yritystoiminta uudella toimialalla, kuten hyvinvointialalla, vaatii pitkäjänteistä kehittävää otetta ja varsinkin markkinoinnissa tarvitaan määrätietoista suunnittelua ja toteutusta. Kaikkea ei tarvitse tehdä itse, vaikka joskus resurssien puuttuessa on pakko tehdä itse. Yrittäjä voi käyttää apunaan markkinoinnin ammattilaisia, kuten mainos- ja viestintätoimistoja sekä opiskelijoita esim. ammatikorkeakoulun tradenomiopiskelijoiden tai mediatekniikan opiskelijoiden työharjoittelua tai opinnäytetöitä.

Yrittäjän täytyy osata verkostoitua, tehdä yhteistyötä eri sidosryhmien kanssa, osata kehittää yhteistyötä myös julkisen sektorin kanssa, mikä vaatii myös ostaja-myyjä –yhteistyöosaamista molemmin puolin.

Kuka tarvitsee hyvinvointialan palveluja?

Kasvava ikäihmisten joukko tulee tarvitsemaan entistä enemmän hyvinvointiin liittyviä palveluja ja erityisesti hoivapalveluja. Oikea kohderyhmän valinta on ehdoton edellytys hyvälle yritystoiminnalle myös hyvinvointialalla. Vaikeaksi kohderyhmäajattelun tekee se, että varsinainen asiakas voi olla esim. vanhus tai vammainen, joka itse ei päättä tai osta palvelua, vaan sen tekee hänen puolestaan kaukana asuva lähiomainen tai kasvoton viranomainen.

Kysyntää on varmasti myös lasten, nuorten ja vammaisten asumispalveluille, päivähoito-, aamu- ja iltapäivätoiminnalle, perhekoti- ja sijaisperhetoiminnalle sekä erilaisille leiritoiminnoille. Niinpä markkinointitoimet tulee kohdistaa oikeaan kohderyhmään ja oikeanlaisina monia eri medioita käyttäen.

Markkinoinnin kilpailukeinot

Hyvinvointialalla ei ehkä ensimmäisenä tule mieleen, että siinäkin tulee ottaa tuote tai palvelu markkinoinnillisena käsitteenä, jolloin puhutaan ydintuotteesta samoin kuin liitännäispalveluista ja avustavista osista. Jo yrityksen myyvä nimi on osa markkinointia: Lähellä sydäntä, Hoivapalvelu Aurinkoinen jne. Nimiasia vaikuttaa suuresti yrityksen imagoon ja julkisuuskuvaan.

Varsinkin aloittavat yritykset joutuvat miettimään kovasti yrityksen hinnoittelua ja siinä pitäisi onnistua kerralla, sillä väärät hinta-arviot voivat olla kohtalokkaita jo heti yrityksen alkutaipaleella. Voidaan todeta, että vain niin hyvällä hinnalla pärjää, että toiminnasta saaduilla tuloilla kattaa menot ja vielä jää yrittäjällekin ja työntekijöille palkkaa sekä investointeja varten osuus.

Saatavuus: tarkoittaa hyvinvointipalvelujen tarjonnassa mm. paikkaa missä palvelut ovat. Olen jonkun kerran törmännyt siihen, että esim. vanhusten palvelukodit ovat kaukana kaikesta - keskelä ei mitään. Rauhaa on varmasti silloin runsaasti tarjolla, mutta entäpä virkistys, sitäkin elämässä tarvitaan. Niinpä oman lisänsä kustannuksiin tuo virkistyspalvelujen tarjoaminen asiakkaille. Saatavuutta on myös se, että yritykseen saadaan yhteys vaikkapa puhelimitse, se löytyy erilaisista luetteloista ja yhteistyö-kumppaneiden, kuten kuntayhtymien ja kuntien sosiaalitoimesta sekä erilaisista yhteistyöverkostoista. Tärkeätä on, että palvelupaikasta näkee, että se on yritys, jonne asiakkaat ovat tervetulleita, sekä muutenkin on kiinnitetty huomiota niin toimitilojen kuin ikkunoidenkin somistukseen ja teippauksiin, puhumattakaan opasteista tai jopa liikennemerkkeistä, jotka opastavat yritykseen.

Markkinointiviestinnän keinoin voidaan hoitaa suhteita eri sidosryhmiin sekä tehdä hyvinvointialan yritystä tunnetuksi. Myös mainontaa voidaan ja pitääkin tehdä hyvinvointiyrityksissä. Logot, esitteet, toimivat ja näyttävät www-sivut sekä erilaiset suoramainoskirjeet kuuluvat myös hyvinvointialan yrityksen työkaluihin. Hieno esimerkki hyvästä markkinointiviestistä on vaikkapa Perhekodin vuosikertomus, joka on tehty värikkääksi kuvineen ja kertoo vuoden ajan toiminnasta kuin tiedotuslehti konsanaan.

Lopuksi haluaisin korostaa, että niin hyvinvointialan yrityksissä kuin kaikissa muissakin palvelualan yrityksissä parasta markkinointia on hyvin tehty työ yrityksessä, jossa jokainen työntekijä ja yrittäjä edustavat yritystä ja samalla markkinoivat omaa osaamistaan. Tämä työ voidaan tehdä näkyväksi esimerkiksi yhtenäisellä työvaatetuksella, rintamerkeillä, autoteippauksilla, näkymisellä vaikkapa tällaisissa seminaareissa. Hyvin tehty markkinointi antaa hyvät mahdollisuudet pitkälle ja kannattavalle toiminnalle, sekä edistää koko hyvinvointialan menestymistä markkinoilla.

HYVINVOINTIYRITTÄJYYS YHTEISENÄ HAASTEENA

Hyvinvointiyrittäjyys koulutushankkeen loppuseminaari

Aika	Maanantai 31.3.2008 klo 8.30–12.15
Paikka	Keski-Pohjanmaan ammattikorkeakoulu, Vierimaantie 7, Ylivieska, Auditorio
Ohjelma	
8.30	Aamukahvi
9.00	Hyvinvointiyrittäjyys koulutushankkeen tuloksia Projektivastaava Reeta Limingoja, CENTRIA Tutkimus ja kehitys, Ylivieska
9.15	Hyvinvointiyrittäjyys koulutus – opiskelijoiden näkökulma Raija-Elina Kauppila, Sari Lehtinen
9.45	Hyvinvointiyrittäjyyden tulevaisuuden haasteet – kouluttajan näkökulma Sosiaalialan lehtori Helinä Nurmenniemi, Keski-Pohjanmaan ammattikorkeakoulu, Ylivieskan yksikkö
10.00	Hyvinvointialan markkinoinnin mahdollisuudet Markkinoinnin opettaja Eija Lappalainen, CENTRIA Tutkimus ja kehitys, Ylivieska
10.15	Näkökulmia uusiin palvelumalleihin Kuntayhtymän johtaja Anne Knaapi-Lamminen, Peruspalvelukuntayhtymä Kallio
11.00	Hyvinvointiyrittäjyys osana Pohjois-Pohjanmaan hyvinvointiohjelmaa Hyvinvointiverkoston projektikoordinaattori Merja Haapakorva-Kallio, Oulun seudun ammattikorkeakoulu, Terveysalan Oulaisten yksikkö
11.15	Tuotteistamisen mahdollisuudet ja haasteet hyvinvointialalla Konsultti Veli Puttonen, Promana Ltd Oy
12.15	Tilaisuuden päätös

Hankkeen kotisivut <http://ylivieska.centria.fi/hyvinvointiyrittajyys>